

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Taviserski str. 15, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC
SREDA
7. NOV.
1990

Letnik XLV.
Štev. 63 (2578)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Otroški vrtci: Koroška ne bo upoštevala zahtev Slovencev in sosveta...

Koroška oz. koroški deželni zbor za letos ne bo upošteval zahtev in predlogov obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev v zvezi z dvojezično vzgojo v otroških vrtcih na veljavnostnem območju manjšinskošolskega zakona na južnem Koroškem. Koroški politiki oz. poslanci deželnega zbora prav tako ne bodo upoštevali priporočila narodnostnega sosveta za Slovence pri Uradu zveznega kanclerja, ki se je soglasno izrekel za pospeševanje dvojezične vzgoje v javnih otroških vrtcih.

Slovenski vestnik poziva k solidarnostni akciji

Pomoč Sloveniji

Katastrofalna povodenj, kakšne ljudje ne pomnijo, je 1. novembra zajela skoraj vso Slovenijo in povzročila škodo, ki gre v milijarde novih dinarjev, ter veliko človeško trpljenje, saj je brez strehe nad glavo ostalo stotine družin.

Za uredništvo Slovenskega vestnika je samoumevno, da med svojimi bralkami in bralci ter med vsemi Slovenci in Slovinci takoj sproži široko akcijo za pomoč od naravne katastrofe prizadetim v Sloveniji. Odprli smo poseben konto pri Posojilnici-Bank Celovec s številko 3.044.393 in z nazivom „Pomoč Sloveniji“. Današnji številki lista smo tudi že priložili položnico, tako da lahko svoj solidarnostni prispevek takoj vplačate in s tem na najhitrejši način pomagate poplavljenecem v matični deželi. Zbran denar bomo takoj prenakazali Rdečemu križu Slovenije.

K solidarnostni akciji poleg našega uredništva pozivajo Zveza slovenskih organizacij, Slovenska prosvetna zveza, Zveza slovenskih žena, Zveza koroških partizanov, Zveza slovenskih izseljencev in druge v ZSO vključene organizacije.

K hitri pomoči rojakom v Sloveniji pozivajo tudi druge slovenske narodne organizacije. Njihov konto se glasi: 51540 (bančna številka 39100) pri ZSZ, prispevek pa lahko vplačate med drugim tudi pri vseh drugih posojilnicah.

Skoraj polovico Slovenije je 1. novembra preplavilo podivjano vodovje in povzročilo ogromno materialno škodo, človeško trpljenje in terjalo tudi človeški življenji. Katastrofalna povodenj je najhuje prizadela širše območje Celja, Koroško, Gorenjsko in Štajersko, kjer so bile vasi in cela področja več časa povsem odrezana od ostalega sveta. Na tisoče prostovoljcev od preteklega četrтка dalje pomaga pri odstranjevanju posledic

katastrofe, pomoč pa prihaja že tudi iz drugih predelov Slovenije in tudi iz Koroške in drugih avstrijskih zveznih dežel. Škoda je po zadnjih informacijah presegla mejo treh milijard dinarjev, prizadeto prebivalstvo pa nujno potrebuje obleke proti mrazu, gumijaste čevlje itd. Koroški Rdeči križ je včeraj že drugič poslal pošiljko prve pomoči. Sliko o neurju je posnel naš fotoreporter v bližini Celja.

Slika: Eggenberger

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV vabi vse člane, prijatelje in demokrate na

14. redni občni zbor,

ki bo v nedeljo, dne 11. novembra 1990 ob 9.30 uri v MLADINSKEM DOMU v CELOVCU, Mikschalle 4.

Na občnem zboru bo odbor predložil obračun dela v pretekli mandatni dobi ter predlagal smernice za delo borčevske organizacije v bodočnosti. Dnevni red občnega zbora bo zelo pester in zanimiv.

ZKP pričakuje, da se bo občnega zbora udeležilo čim več njenih članov, prijateljev in demokratov, da bi skupno prediskutirali sedanjo situacijo ter začrtali smernice za obstoj slovenskega življa in razvoj demokratičnih načel na Koroškem.

„Hodimo po stopinjah naših prednikov!“

Zveza koroških partizanov je tudi letos za dan mrtvih izvedla spominsko komemoracijo; tokrat v Šmarjeti ob spomeniku padlim partizanom iz pliberške občine. Predsednik ZKP je v kratkem nagovoru poudaril, da velja dostojen spomin vsem žrtvam nacifašizma, še posebej pa na Koroškem padlim borcem iz osmih držav, od katerih so bili nekateri zverinsko pobiti. „Toda o teh zločinih skoraj nihče ne govori“, je dejal Janez Wutte-Luc, „na dolgo in široko pa govorijo in pišejo o 93 nacistih, ki so bili kaznovani zaradi svojega kaznivega delovanja.“

Wutte-Luc pa je ostro obsodil tudi uradno koroško politiko. Dejal je, da je ta z novim deželnim glavarjem zašla še bolj na desno: „Sokrivci tega razvoja pa sta tudi SPÖ in ÖVP. Vsa povojna leta namreč tudi od teh ni bilo

slišati javnega priznanja antifašističnemu boju, tako da so v koroškem deželnem zboru sicer uradno zastopane tri stranke, vlada pa en sam duh.“

V imenu Zveze koroških partizanov je njen predsednik tudi na tej prireditvi opozoril pristojne politike v državi in deželi, pa tudi slovenske organizacije, da morajo

pojave desnega ekstremizma jemati resno in se jim upirati z vso silo: „Priče smo razvoju, ki ogroža demokracijo in obstoj narodne skupnosti. Ta razvoj pa izvira prav iz tega, ker uradna politika dopušča delovanje mračnjaških sil, mu ne nasprotuje, temveč ga deloma celo še podpira.“ Prav zato je Wutte-Luc še posebej pozval mladino, naj pogumno hodi po stopinjah svojih prednikov in se bori za dokončno doseganje pravic, za katere so antifašistični borci dali tudi svoja življenja.

Spominske prireditve na pokopališču v Šmarjeti so se poleg odbornikov in članov ZKP udeležili tudi novi generalni konzul SFRJ v Celovcu Marjan Majcen, konzul Franc Mikša ter tajnik ZSO dr. Marjan Sturm. Kulturni sponzor pa so oblikovali pevci MoPZ „Foltej Hartman“ iz Pliberka.

Mikša, Majcen in Wutte-Luc so položili venec.

Umrli je Janko Urank

V 71. letu starosti je v nedeljo, 4. novembra 1990 po krajši teži bolezni v celovški bolnišnici umrl diplomirani trgovec Janko Urank. Rodil se je 9. maja 1920 kot eden izmed osmih otrok pri Kavhu v Encelni vasi pri Galiciji, v zavedni in trdni slovenski kmečki družini. Ljudsko šolo je obiskoval v Apačah in Galiciji, gimnazijo pa v Celovcu.

Med vojno je leta 1942 doživel pregon slovenskih in med njimi tudi Kavhove družine v nemška taborišča, tajne stike s porajajočim slovenskim odporom na Koroškem, neposredno pa sojenje kapelskim in selskim rojakom, od katerih so jih 13 usmrtili na Dunaju, in dve leti dachauskega taborišča in njegovih podružnic Haimstätten, Gablingen, Baumenheim in Landsberg.

Po težkih letih taborišč je Janko Urank nadaljeval s študijem ekonomije na univerzi na Dunaju in ga leta 1946 tudi zaključil. Do upokojitve je bil zaposlen na vodilnem položaju pri pokrajinski bolniški blagajni v Celovcu.

Po končani vojni je nekaj časa sodeloval tudi v Osvobodilni fronti, leta 1949 pa je bil med soustanovitelji Narodnega sveta koroških Slovencev. Do svoje smrti je bil v najvišjih organih te narodnopolitične organizacije (podpredsednik), več let pa tudi predsednik Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, katero ga je imenovalo za svojega častnega predsednika. Janko Urank je tudi aktivno sodeloval v Zvezi slovenskih izseljencev ter v drugih slovenskih kulturnih in gospodarskih organizacijah.

Njegovi ženi Marjeti, otrokom Janku, Mici, Matjažu in Andreju z družinami izrekamo naše sožalje.

Elan na Brnci ni v nevarnosti

„Naše podjetje gospodarsko tako deluje, da po avstrijskem pravu nikakor ne bi bilo mogoče, da bi lahko prijavilo stečaj“, je v razgovoru za Slovenski vestnik dejal poslovodja tovarne ELAN na Brnci Willi Moschitz. S tem je potrdil, da je delovanje podjetja na Brnci tudi v enajstem letu svojega obstoja pozitivno, ter da kljub stečaju matičnega podjetja v Sloveniji (preberite poseben prispevek na 4. strani) za podjetje na Brnci ni nevarnosti.

Tudi sedanjí odpust skoraj 30 zaposlenih na Brnci ni v povezavi z razvojem Elana v Sloveniji. Willi Moschitz je dejal, da so bili za ta ukrep domeni že prej, saj je kaj takega v tej stroki povsem običajno. Tovarna Pale npr. že več kot deset let med decembrom in aprilom odpu-

sti večji del svojih zaposlenih, da s tem zniža personalne stroške v času, ko je zaradi pomanjkanja večjih naročil proizvodnja nižja ali pa sploh stoji.

V zvezi s tožbama, ki sta ju vložila pri sodišču Bojan Križaj in Mateja Svet, pa je direktor Elana na Brnci dejal samo, da nekdanja vrhunska športnika ne tožita njegovega podjetja, temveč ELAN Holding Avstrija (v tej zvezi je nejasno, zakaj so v Elan Holdingu najprej zanikali obstoj takih pogodb, zdaj pa so sodnijskemu aktu menda priložene celo kopije). Za Elan pa je trenutno zelo pomembno, da bo ostal prisoten na svetovnih smučiščih. Willi Moschitz je dejal, da je npr. že podpisana pogodba z nemškim smučarjem Arminom Bittnerjem.

Haider v petek v Sloveniji

V petek, 9. novembra se bo na uradnem obisku v Republiki Sloveniji mudila delegacija koroške deželne vlade. V delegaciji bosta poleg deželnega glavarja dr. Jörga Haiderja še oba njegova namestnika dr. Peter Ambrozy in dr. Kristoph Zernatto ter prvi uradnik v deželi dr. Ralf Unkart.

V delegaciji Slovenije bodo predsednik vlade Lojze

Peterle, zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinšek, minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular ter generalni konzul SFRJ v Celovcu Marjan Majcen. Po protokolu bo razgovor trajal dve uri.

Ustanovljena DS „SMO“

V soboto je bila v Celovcu ustanovljena Delovna skupnost „SMO“. To je kratica Delovne skupnosti slovenskih mladinskih organizacij, pri kateri aktivno sodelujejo Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju, Koroška dijaška zveza, Mlada KEL, Katoliška mladina in Slovenski koroški skavti in skavtke. Vse ostale mladinske organizacije in klubi pa imajo možnost, da se vključijo vanjo. Za predstavnike DS „SMO“ so bili izvoljeni Hanz Sticker, Milan Piko in mag. Zalka Kuchlingova. Delovna skupnost bo te tri osebe delegirala kot svoje zastopnike v oba obstoječa koordinacijska odbora ZSO in NSKS, Kuchlingova pa bo v koordinacijskem odboru NSKS kot zastopnica KEL odstopila.

**Koncert
MUSICA ETHNIKA
glasba sosedov
Mladinski dom, 18. nov.
ob 14.30**

„Stranka demokratične prenovе“

Zveza komunistov Slovenije – Stranka demokratične prenovе je iz svojega imena črtala prvi del in se po kongresu v Novi Gorici imenuje samo še „Stranka demokratične prenovе“. Novo ime so izglasovali iz treh predlogov. Na kongresu, na katerem se je zbralo nad 200 delegatov iz vse Slovenije ter gostov iz sosednjih republik, pokrajin in dežel, je bil za predsednika izvoljen univ. prof. dr. Ciril Ribičič. Poleg predsednika so izvolili še štiri podpredsednike (Sonja Lokar, Milan Balazič, Peter Bekeš in Franci Križanič), za tajnika pa je bil izvoljen Franci Pivec. Na kongresu so sprejeli tudi nov statut in „Ekološko deklaracijo“. Za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem se je kongresa kot gost udeležil tajnik dr. Marjan Sturm.

PIŠE IVAN LUKAN

Srečanje med Peterletom in Haiderjem pod geslom „Vsak govori svoj jezik – ali se sporazumemo?“ je v pre-majhno dvorano v Tinjah privabilo veliko množico ljudi, predvsem iz slovenskega tabora. Večina je po štiriurni konfrontaciji s Haiderjem odšla domov z izkušnjo, da koroški Slovenci od tega deželnega glavarja razen načrtno izvedenih napadov, kot je na primer najnovejši na slovensko gimnazijo, ali na predstavnike koroških Slovencev, ki da niti niso legitimni zastopati narodnostno skupnost, ter nadaljnih poskusov cepitve Slovencev v slabe in dobre, v domovini zveste in nezveste, v Vindišarje in prave Slovence, nimamo kaj pričakovati.

Po uvodu rektorja doma Jožeta Kopeiniga je moderiranje prevzel ravnatelj slovenske gimnazije in podpredsednik FUENS dr. Reginald Vospernik, ki je kritiziral nemškonalno praznovanje ob 70. obletnici plebiscita kot „emocionalen akt razdvajanja obeh narodov na Koroškem“ in se priključil mnenju predsednika Peterleta, da bi bilo bolje, če te obletnice sploh ne bi praznovali.

Haider polemičen

Haider je na oster očitek odgovoril polemično in menil, da delež slovenskega prebivalstva pri izidu glasovanja na proslavah še nikoli ni bil tako izpostavljen kot letos. S začudenjem sta publika in dr. Vospernik morala tudi ugotoviti, da je Haider v niz uradnih desetooktobrskih prireditvah naenkrat vključil celo od Slovencev bojkotiran manjšinski kongres v Beljaku in pri tem izpostavil Vospernikovo sodelovanje z referatom.

Od Haiderja tudi ni bilo slišati nič novega v zadevi etnične zbornice za koroške Slovence. Ponovno je napovedal, da bo študija o taki zbornici, ki jo koroški Slovenci po povpraševanju priznanega inštituta IFES v kar

95 odstotkih odklanjajo, izdelana v prihodnjih dneh ter da se bo s tem začela razprava o vprašanju, kdo je sploh legitimni zastopati interese koroških Slovencev. Pri tem ni pozabil poudariti, da je za tak model tudi manjši del funkcionarjev koroških Slovencev (iz vrst NSKS, op. ured.).

V zvezi z zastopstvom slovenske narodnostne skupnosti v zveznem parlamentu in v deželnem zboru pa je – seveda neobvezno – govoril o različnih možnostih, ki segajo celo do odprave volilnih okrožij. O upoštevanju Slovencev v deželni ustavi Haider ni hotel vedeti ničesar in je dejal, da bi tako imenovanje pomenilo le „dvojno omenjanje formalnega dejstva“.

Ustanovitev „narodnostnega biroja“, ki ga je javnosti na široko napovedal ob svoji izvolitvi za deželnega glavarja pred dobrim letom in kate-rega do danes ni, pa je napovedal do božiča.

... in žaljiv

Na ostro kritiko iz publike v zvezi z njegovimi izjavami o slovenski gimnaziji – kot smo poročali, je v razgovoru za tisk na televiziji dejal, „da ta šola ni uspela, ker je getovska“ – se Haider kljub večkratnemu pozivu ni oprostil, marveč je nadaljeval z izigravnejem slovenske gimnazije nasproti novi trgovski akademiji, ne da bi pri tem poznal in upošteval zgodovinsko ozadje ob ustanovitvi ZG za Slovence v Celovcu. Predstavniki dijakov gimnazije Isabelli Ebnerjevi, katere materinščina je nemščina, pa je glede na situacijo na Koroškem brezobzirno in žaljivo zabrusil, da bi se mu zdelo vprašanje, ali naj se oprostijo, smiselno šele tedaj, ko bo ona enakovredno obvladala oba jezika. Ogorčen protest večine publike proti povsem depasirani izjavi Haiderja ni prizadel.

V svojem prvem stališču je predsednik slovenske vlade Lojze Peterle poudaril, da je

Drugo javno srečanje slovenskega ministrskega predsednika Lojzeta Peterleta s koroškim deželnim glavarjem dr. Jörgom Haiderjem na koroških tleh ni privedlo do kvalitativnega premika. Nasprotno. Haider je po oddaji „Club 2“ s svojim nastopom v Domu prosvete v Tinjah preteklo sredo le še zaostрил svoje negativno stališče do odprtih vprašanj v zvezi s slovensko narodnostno skupnostjo. Na upravičeno kritiko na račun uradne koroške politike je reagiral z žaljivimi izpadi, njegova napoved, da bo do božiča prišlo do sprememb v korist slovenske narodnostne skupnosti, pa je izvenela kot posmehovanje ne le gostu iz Slovenije, marveč vsem koroškim Slovencem. Peterleta, ki je nato Haiderju v šali postavil konkurenčni rok – ob Miklavžu, pa je kar hitro streznila koroška stvarnost, tako da je v svoji zaključni besedi javno priznal, da je izgubil voljo, da bi sproščeno zaključil večer.

Koroška stvarnost v Tinjah:

Ne za božič – ne za sv. Miklavža!

v Tinje prišel „na dialog, ne pa na tekmo“. K razpravi o plebiscitnem praznovanju na Koroškem je dodal, da je bila zgodovinska resnica ob preteklih praznovanjih prikazana zelo enostransko in ne kot dosežek obeh narodov na Koroškem.

Glede stališča slovenske vlade do slovenske manjšine na Koroškem pa je poudaril, da je ustavna dolžnost Slove- nije, da se zavzema za koristi koroških Slovencev in pouda- ril, da je zanjo odločilno, kako se počuti manjšina sama, in ne, kako večina oce- njuje položaj narodnostne skupnosti. Izrekel je tudi pričakovanje, da se bo na Koro- škem in v Avstriji kmalu poziti- vno uredilo zastopstvo manjšine v zakonodajnih telesih kot sta to deželni in državni zbor ter da bo sloven- ska narodnostna skupnost na Koroškem zajeta tudi v koro- ški deželni ustavi.

Peterle se je tudi odločno postavil proti Haiderjevemu napadu na slovensko gimnazijo in poudaril njeno skozi 34 let prakticirano odprtost nasproti nemško govorečim šolam.

V krajšem neposrednem dialogu s Haiderjem – dr. Vospernik je predvsem ob začetku diskusije premalo upošteval pravo nalogo moderatorja – se je Peterle

dotaknil tudi drugih vprašanj v odnosih med Slovenijo in Koroško. Ponovno je predlagal poživitev kulturne izmenjave med obema regijama, pri kateri bi morala Koroška upoštevati seveda tudi slovensko komponento, zavzel se je za boljše prometne zveze med Koroško in Slovenijo („Avtobus, ki vozi samo enkrat na teden iz Celovcu v Ljubljano, je sramota.“) ter za tesnejše sodelovanje na gospodarskem področju. V zvezi z jedrsko elektrarno v Krškem pa je dejal, da v Sloveniji teče pospešen program za zapiranje elektrarne do leta 1995. Dodal je še, da vse kaže, da bo pri referendumu večina Slovencev glasovala za zaprtje te elektrarne. V zadevi koroško-štajerske hidroelektrarne na Golici pa je Peterle menil, da mu je varnost prebivalcev pod jezom glavna skrb ter da od Avstrije pričakuje stoddostno tehnično zagotovilo o varnosti te elektrarne.

Publika rešila večer

V zelo angažirani diskusiji udeležencev, ki je potekala v obeh jezikih, je podpredsednik ZSO Franc Kukovica na konkretnih primerih prikazal neenakopravnost Slovencev na kulturnem in šolskem področju. Franz J. Smrtnik je

Haiderjevim lepim besedam o dvojezičnosti nasprotoval s koroško stvarnost pri dvojezičnih napisih, uporabo dvojezičnosti pri uradih itd.

Kot dijakinja Isabella Ebner, Franc Rutar, gospod Krivograd in dipl. trg. Tonči Schellander je tudi Nevenka Sommeregger ostro zavrnila Haiderjev napad na slovensko gimnazijo, Tonči Schellander je od Haiderja še dodatno zahteval odprtje javne dvojezične ljudske šole v Celovcu s šolskim letom 1991/92.

Karl Šošt in Josef Urh pa sta od Haiderja zahtevala, da prizna prispevek koroških partizanov k osvoboditvi Avstrije izpod nacistične strahovlade. Ingrid Zablatnik je dejala, da pogrēša ljubezen v medčloveških in mednacionalnih odnosih na Koroškem, ter kritizirala Haiderjevo politiko nasproti beguncem. „Za pohod ste imeli dosti denarja, za uboge begunce pa ga nimate!“ je poudarila zastopnica koroške ZAL, ki se je zavzela tudi za zaprtje JE Krško in varnost elektrarne Golica.

Joži Hribar je nakazal usodne posledice za manjšino, če je socialno in gospodarsko šibka, Martin Pandel pa je Haiderja opozoril, da preveč govori o Slovencih ne pa z njimi. Kritiziral je tudi

nezadostno finančno podporo izobraževalne dejavnosti Doma v Tinjah.

Ostro in odločno je nastopil slovenski pisatelj Janko Messner, ki je Haiderju v zvezi z njegovim govorom na desetooktoborskem praznovanju na celovškem Novem trgu očital, „da kmad za Haiderjevo Koroško Hitler ni nikdar pomenil nevarnost, pač pa Napoleon in južni Slovani“. Kot drugi je tudi Messner s tem opozoril na govor, v katerem Haider med najhujše čase za Koroško ni uvrstil preganjanja in izseljevanja koroških Slovencev v drugi svetovni vojni. Messner je v svojem diskusijskem prispevku Haiderja tudi opozoril, da vsem žrtvam fašizma ni dolžan nič drugega, kot da jih spoštuje in se jih spomni z enominutnim molkom ter da naj 10. oktobra 1991 vsem vdovam in sirotam da možnost da stopijo pred mikrofona. Globoko pa so publiko pretresle tudi besede gospe Igerc, ki je preživela nacistično strahovlado v taboriščih in ki je od politikov v imenu milijonov nedolžnih žrtev zahtevala besede sprave in sočutja.

Streznitven konec

Haider se v svoji zaključni besedi ni resno dotaknil niti

teh odprtih ran niti odprtih vprašanj. Zato je tem bolj obžaloval, da večer ni izpolnil njegovih pričakovanj, ter da je medsebojna oddaljenost še prevelika, dokler se Slovenci na Korškem počutijo zapostavljene in neenakopravne. Podpora slovenskim kulturnim društvom se mu je zdela zadostna, gospodarsko pa slovenska manjšina tudi ni tako slaba ter – kot je dejal spet povsem deplasirano – „lahko računa z avstrijsko solidarnostjo kot v primeru boroveljske posojilnice“. O trditvah v zvezi s slovensko gimnazijo in o stališču do odlikovanja borcev za osvoboditev Avstrije pa v ničemer ni korigiral svojih nesprijemljivih izjav.

Ob takih zaključnih besedah je Peterle očitno končno obupal. „Zgubil sem korajžo, da bi zaključil s šalo, kot sem to imel imel v mislih. Spoznal sem koroško stvarnost“, je dejal, koroškim Slovincem pa je le zagotovil, da želi ob kontaktih med deželama uveljaviti model, da bi bil pri uradnih razgovorih med Slovenijo in Koroško v koroško delegacijo vključen tudi Slovenec. Če je pri tem mislil že na konkretno osebo in tudi na Haiderjev obisk prihodnji petek, 9. novembra v Ljubljani, ni povedal.

Predsednik slovenske vlade prof. Lojze Peterle, moderator dr. Reginald Vospersnik in koroški deželni glavar dr. Jörg Haider.

Srečanje med Peterletom in Haiderjem je v premajhno dvorano v Tinjah privabilo veliko množico ljudi.

Med poslušalci sta bila tudi slovenska ministra Vencelj in Capuder ter novi jugoslovanski generalni konzul Majcen

Spenden-Aufruf für die Opfer der Hochwasser-Katastrophe in Slowenien

Der „Slovenski vestnik“ hat ein Spenden- bzw. Hilfskonto für die Opfer der verheerenden Hochwasser-Katastrophe, welche vergangenes Wochenende weite Teile Sloweniens heimgesucht hat, eröffnet. Jeder, der helfen will, wird ersucht, seine Spende auf das Konto Nr. 3.044.393 – Kennwort „Pomoč Sloveniji“ (Hilfe für Slowenien) – bei der Posojilnica-Bank in Klagenfurt/Celovec einzuzahlen.

Die Spenden werden dem Roten Kreuz Sloweniens übergeben, um den Betroffenen raschest helfen zu können.

Helfen auch Sie den Opfern der Hochwasser-Katastrophe und zahlen Sie noch heute mit dem beiliegenden Erlagschein ihren Beitrag für eine rasche Hilfe ein. Danke!

Petzenwasser für Gemeindebürger

Mit der feierlichen Inbetriebnahme des ersten Abschnittes der Wasserversorgungsanlage „Petzen“ setzte die Gemeinde Bleiburg/Pliher einen kommunalen Meilenstein. Wie der zuständige Referent, SR Jože Partl (EL) betonte, habe man auf diesen Augenblick zwanzig Jahre gewartet. Mit einem Kostenaufwand von bisher 24 Millionen Schilling wurde die Wasserversorgung vom Katharinakogel bis St. Michael/Šmihelsichergestellt.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Ernüchterung nach Haider-Auftritt in Tainach/Tinje

Der vergangenen Mittwoch im restlos überfüllten Bildungsheim „Sodalitas“ in Tainach/Tinje stattgefundenen Diskussionsabend mit dem slowenischen Ministerpräsidenten Prof. Lojze Peterle und dem Kärntner Landeshauptmann Dr. Jörg Haider hat – wenige Tage vor dem offiziellen Treffen der beiden Regierungschefs am kommenden Freitag in Ljubljana – erneut die „Kärntner Realität“, welche die slowenische Volksgruppe tagtäglich zu spüren bekommt, ernüchternd aufgezeigt.

Haider rückte in seinen Wortmeldungen weder in der Frage der einseitig deutsch-nationalen 10. Oktober-Feiern, der Nichtberücksichtigung der Kärntner Slowenen in der Landesverfassung, in der Frage des Slowenischen Gymnasiums, welches er erst wenige Tage zuvor als „Ghetto-schule“ bezeichnet hatte, noch in der Frage der Auszeichnung von slowenischen (und auch deutschen) Widerstandskämpfern gegen das Nazi-Regime von seinen, für die Kärntner Slowenen und jeden Demokraten unakzeptablen, Positionen ab.

Hinsichtlich einer Vertretung der Volksgruppe im Nationalrat bzw. im Kärntner Landtag ließ er es bei unverbindlichen Aussagen bewen-

den, ebenso beim „Volksgruppen-Büro“, welches er den Slowenen bei seinem Amtsantritt vor fast eineinhalb Jahren lauthals angepriesen hatte. Bei beiden sollte sich laut Haider „bis Weihnachten etwas tun.“

Sloweniens Ministerpräsident Peterle, von Haider's Aussagen und Reaktion auf aufrüttelnde Diskussionsbeiträge von Kärntner Slowenen sichtlich schockiert, verzichtete auf ein geplantes, auflockerndes Schlußwort. Den Kärntner Slowenen versicherte er jedoch, daß Slowenien seine Politik gegenüber der slowenischen Volksgruppe nach dem Empfinden der Minderheit und nicht auf Grund von Beurteilungen der (offiziellen) Mehrheit konzipieren und in die Praxis umsetzen werde. Auch verlangte er für die Kärntner Slowenen eine Vertretung im Landtag, wie sie die Italiener und Ungarn in slowenischen Parlament haben. Auch regte er an, daß bei künftigen offiziellen Kontakten zwischen den beiden Ländern der Kärntner Delegation ein Kärntner Slowene angehören sollte.

Peterle sprach sich ferner für einen stärkeren Kulturaustausch zwischen Slowenien und Kärnten, eine stärkere Zusammenarbeit im Bereich der Wirtschaft und auf anderen Gebieten aus. Für

das Atomkraftwerk Krško kündigte er das „Aus“ bis 1995 an, von Kärnten bzw. der Kelag verlangte der slowenische Regierungschef hundertprozentige technische Sicherheitsgarantien für das Kraftwerk Koralpe/Golica.

Die rund 20 Wortmeldungen des vom Direktor des BG und BRG für Slowenen in Klagenfurt/Celovec, HR Dr. Reginald Vospernik, moderierten Diskussionsabends zeigten deutlich auf, daß Haider's Positionen in der Minderheitenpolitik von der Volksgruppe entschieden abgelehnt werden. Damit wurde aber auch deutlich, daß jene Volksgruppenpolitiker, die den Weg der permanenten Anbiederung bei den Machthabern in Kärnten gewählt haben, in der Volksgruppe keinen Rückhalt besitzen.

„Spurensuche“

Das Slowenische Institut zur Alpen-Adria-Forschung und der Slowenische Kulturverband laden zur Präsentation des Buches „Spurensuche“, Erzählte Geschichte der Kärntner Slowenen, am Donnerstag, dem 8. November 1990, 19.30 Uhr, im ORF-Theater/Landesstudio Kärnten in Klagenfurt, Sponheimerstraße 13, ein.

Jugendliche der Volksgruppen für multikulturelles, mehrsprachiges Österreich

Die Teilnehmer der von der Arbeitsgemeinschaft der Kärntner Jugendorganisationen in Globasnitz/Globasnica veranstalteten Begegnung Jugendlicher aller Volksgruppen Österreichs setzten sich zum Abschluß des dreitägigen Treffens für ein Bewußtsein und die Notwendigkeit von Toleranz, Freundschaft und Mehrsprachigkeit ein.

In einer Presseaussendung wird betont, daß die Frage nach Schuld im Spannungsfeld der österreichischen Volksgruppen in der Zukunft nicht weiterhelfe, weshalb die Jugend einen aggressionsfreien Dialog in der Volksgruppenfrage fordere. Die Jugend der Volksgruppen sei daher bereit, gemeinsam mit der Mehrheitsbevölkerung an einem multikulturellen und mehrsprachigen Österreich zu arbeiten.

„Im Bewußtsein, daß die Volksgruppen nicht nur eine Bereicherung, sondern auch ein integrativer Teil der Gesamtheit Österreichs sind, fordern wir Jugendliche, ausgehend von der Erfüllung des Artikel 7 des österreichischen Staatsvertrages, für alle Volksgruppen die Schaffung eines Klimas, in welchem jede Ghettoisierung und Minderheitenfeststellung abgelehnt wird,“ heißt es abschließend in der Presseaussendung der Jugendorganisationen der Volksgruppen Österreichs.

Elan v stečaju, vendar proizvodnja bo tekla dalje

19. oktober je bil za Elan usoden, saj se je dokončna odločitev kranjskega sodišča glasila: STEČAJ. Zadnje upanje, ki je trajalo kratkih 14 dni je izpuhtelo, čeprav so vodilni, vsaj za javnost, do zadnjega upali na vladno pomoč in prisilno poravnano. Zanj se je sicer odločilo dovolj veliko število upnikov, vendar je tako rešitev sodišče zavrnilo z obrazložitvijo, da Elan glede na trenutno skrajno zapleteno finančno stanje v dveh letih ne bi mogel poravnati dolgov. Upnikom, vseh je nekaj nad 1000, terjatve pa jih je prijavilo 400, ostane do januarja upanje, da bo stečajna masa pokrila vsaj del terjatev, ki znašajo 2 milijardi dinarjev.

PIŠE ZDENKA VARGA-NOVLJAN

Vlada se kljub nekaterim obljubam ni hotela direktno spustiti v reševanje Elana in ni bila pripravljena postati porok za odplačevanje dolgov. Nekaj finančne pomoči je prejelo na novo ustanovljeno podjetje „EL 2000“, ki naj bi od Elana kupovalo smuči in jih prodajalo.

Kljub petkovi sodni odločitvi o stečaju bo proizvodnja v Begunjah do nadaljnjega tekla normalno. Sedaj že

bivši direktor Peter Lampič je izjavil, da je najpomembneje ohraniti delo in tuje partnerje ter ohraniti blagovno znamko.

Z Elanom je povezanih mnogo svetlih trenutkov Jugoslavije in predvsem Slovenije in še do pred letom dni je kazalo, da mu gre dobro. V resnici pa se je vse skupaj začelo že pred tremi leti, morda pa tudi že prej. Leta 1987 so v Elanu po besedah

njegovega finančnika že začeli trošiti rezerve, ki so jih ustvarili na račun pospešene amortizacije. Leto pozneje so uspeli pokriti le še stroške proizvodnje, ne pa tudi obresti. Tega leta se je veliko govorilo o reorganizaciji in tujem kapitalu, vendar je vse skupaj ostalo pri besedah „naj bi“ in novih kreditih. Leta 1989 so od 350 milijonov mark na novo najetih kreditov kar 284 milijonov porabilo za odplačilo obresti. Vse to pa, kot izgleda, še ni bilo dovolj za SDK (jugoslovanska enačnica finančne policije), ki ni redno pregledovala finančnega poslovanja. Nekateri namigujejo na poznanstvo, saj sta oba, tako direktor SDK kot Elanov sedaj suspendirani finančnik Peter Koder, iz Trziča.

V celotni Elanovi zgodbi je seveda še veliko vprašanj z delnimi ali nerazumljivimi odgovori. Tako naj bi se že leta 1988 imel možnost preoblikovati v delniško družbo, po anketi beograjske Politike pa je bilo takrat kar 80% Jugoslovancev pripravljenih vlagati v Elan. Ostalo je pri „naj bi“. Namesto kapitala,

ki bi jim bil v pomoč, so se raje odločili za kredite. Po drugi strani je njihova interna banka dajala izredno ugodne kredite vplivnim ljudem iz političnega vrha, kar sami zanikajo, in bodočim perspektivnim kadrom. Banka je „cvetela“ zlasti v času velike inflacije, ko si moral imeti dobre zveze, da si sploh lahko postal varčevalec te banke. Po Markovičevem carskem rezu se je banka seveda sesula. Istega leta, se pravi lani, je Elan načrtoval zaposlitev novih 80 delavcev in dograditev prostorov v vrednosti 55 milijonov mark. Nekaj mesecev zatem se je izkazalo, da ima Elan med 150 in 200 zaposlenih preveč.

Dokaj nejasne so povezave med Elanom, splitsko banko in razvpitim ljubljanskim podjetjem Trend, ki se odlikuje zlasti po neposlovnosti, njegov direktor pa je znan po številnih dolgovih, ki so praviloma večji od 100.000 mark. Trend naj bi v povezavi z Elanom ali nekaterimi ljudmi, dobil precejšnjo vsoto iz Splita. Veliko nejasnosti je npr. okoli holdinga v Münchnu, za katerega dir. brnškega Elana

V. Bogataj sploh ni vedel, čeprav je na zadnji decembrski seji celo pisal zapisnik o tem. Z njegovega računa pa so plačali tudi Armina Bitnerja in 100.000 SFR banki iz Basla, ki je naredila študijo za rešitev Elana. Elana pa ni rešila niti ta študija niti sodelovanje dir. ameriškega predstavništva Tima Jamisona, velikega bančnika in marketinškega strokovnjaka, niti zagnanost sedaj bivšega dir. Petra Lampiča, ki pravi, da se kariera ne dela v napol mrtvih podjetjih (čeprav se!), niti dobra volja upnikov.

Elan je šel v stečaj menda tudi zaradi že zdavnaj pripravljane načrta, da postane privatna firma, saj naj bi brata Jakopin, sicer priznana strokovnjaka na področju plovil, poceni kupila modri pogram, Tim Jamison pa Elanov smučarski program. Prejšnji teden je bil verjetno že storjen prvi korak, ko sta brata Jakopin dobila v najem Elanov obrat Fortuna v Spodnjih Gorjah. Za javnost je to poslovno sodelovanje z namenom, da pride čim več znanja v Elan, v resnici pa...?

Člani požarne brambe so takoj preizkusili, ali je dovolj pritiska.

Sliki: Mohar

Vode s Pece delno že zajete

Predaja prvega odseka na novo zgrajenega vodovodnega omrežja je vedno slovesna, še posebno, če so nanjo, kot v primeru pliberške mestne občine, čakali že skoraj 20 let. V soboto je bilo končno tako daleč, prvi del od Katarine do tovarne Knecht v Šmihelu je zgotovljen, tovarna ima v primeru požara na razpolago dovolj vode, pa tudi drugi občani ne bodo žejni.

Pristojni mestni referent Jože Partl (EL) je lahko s ponosom dejal, da je občina s tem uresničila vsaj že del svojih dolžnosti ter da so pripravljeni tudi že načrti za oskrbo Rinkol, Repelj in Vogrč, kjer se nameravajo lotiti dela že vigredi prihodnjega leta. Za leto 1992 pa je Partl napovedal: celoten projekt bo uresničen, povsod bo dovolj vode.

Ostaja le še vprašanje financiranja celotnega projekta. Že dosedanj del je namreč stal skoraj 24 milijonov šilingov, v to vsoto pa so vračunana vsa dela, odškodnine lastnikom izvirov in zemljišč ter gradnja višinskega rezervoarja na Katarini. Za drugo fazo izgradnje pričakujejo do-

datne stroške v višini skoraj 49 milijonov. Za prvo gradbeno fazo je morala občina za večino stroškov najeti kredite. Sklad za vodno gospodarstvo ji je odobril 16,5 milijona posojila z zelo nizko obrestno mero, dežela pa je prispevala 5,2 milijona šilingov. Seveda pa bo financiranje drugega gradbenega odseka občinskega vodovoda Peca nekoliko težje, saj dežela skoraj gotovo ne bo prispevala enakega deleža kot za prvi odsek. Zato tudi župan Janko

Jože Partl

Pajank (SPÖ) pravi: "Stroške bodo morali pokriti prebivalci naše občine, za kar vlada med njimi razumevanje!", mestni svetnik Jože Partl pa dostavlja: "Občina je seveda morala najeti precejšnje kredite, ki jih ni mogoče tako hitro odplačati. Toda če bomo vsi občani solidarni, bomo uspeli, da bo občinski vodovod Peca služil nam vsem ter da bo nekoč tudi povsem naša last. To pa tudi v primeru, če bi Bistrica postala spet samostojna občina. Vodovod je od vsega začetka načrtovan za ves naš predel. Tak skupen projekt naj tudi ostane, saj gre za oskrbo z vodo. Torej naj bo to voda prijateljstva in skupnosti."

Prijateljsko pa je bilo tudi vzdušje ob uradni proslavi: člani požarne brambe, ki so takoj preizkusili, ali je v hidrantih tudi zadosti pritiska za gašenje, so bili zadovoljni. Člani društva Godba na pihala Šmihel so zaigrali poskočnice, udeleženci pa so se lahko tudi okrepčali: ta dan je bilo vse, kar je v zvezi z vodo, zastoj. Torej tudi v njej kuhane klobase in pivo...

-ma

Založba

vabi
v okviru 43. avstrijskega tedna knjig
na predstavitev knjig iz znanstvenega programa:

Martin Fritzl: **Der Kärntner Heimatdienst**
Reinhold W. Oblak: **Machtpolitik macht Schule**
Gero Fischer/Peter Gstettner: **„Am Kärntner Wesen könnte diese Republik genesen“**
Ruth Wodak/Florian Menz: **Sprache in der Politik – Politik in der Sprache**

Kraj: Trgovska zbornica (Handelskammer)
Bahnhofstraße, 42
A 9020 Klagenfurt/Celovec

Čas: Sobota, 10.11. 1990, 19.30

Sodelujejo:

Maria Halmer (moderacija), univ. prof. dr. Peter Gstettner, univ. doz. dr. Klaus Amann, mag. Martin Fritzl; mag. Reinhold W. Oblak; univ. as. dr. Vladimir Wakounig; univ. doc. Hubert Lengauer (za Založbo Dravo)

Pred pliberško posojilnico so pekli in stregli klobase.

Za 70 milijonov hranilnih vlog

CELOVEC. – Zveza-Bank in posojilnice-Bank so deležne velikega zaupanja. To se je izkazalo tudi v letošnjem mesecu oktobru, ki je bil še prav posebej v znamenju tedna varčevanja in svetovnega dneva varčevanja. Zveza-Bank sporoča, da je meseca oktobra njene prostore obiskalo kar 10.000 strank, ki so vložili kar za 30 milijonov hranilnih vlog v šilingih in tuji valuti. Pa tudi posojilnice-Bank na južnem Koroškem so letos zabeležile rekordno vsoto hranilnih

vlog. Skupno je bilo meseca oktobra vloženih kar 40 milijonov šilingov. Ti podatki jasno kažejo, da varčevalci radi koristijo usluge in pomoč slovenskih denarnih ustanov. Temu ustrezno so se v posameznih posojilnicah tudi potrudili in nagradili zvestobo svojih strank. Vsak je lahko izbral med različnimi darili, v Pliberku pa so pred posojilnico postregli celo s pečenicami, limonado, pivom in temperaturi primerno seveda tudi s kuhanim vinom.

Pismo SIAA slovenskemu oddelku ORF

Spoštovani!

Trditve, ki jih je izrekel tajnik NSKS mag. Marjan Pipp v radijskem obzorniku dne 29. 10. 1990 v zvezi z anketo o zastopstvu slovenske narodne skupnosti na Koroškem so iz raziskovalnega vidika nesprejemljive in zato želimo objavo našega stališča:

Tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev mag. Marjan Pipp je v obzorniku v slovenski oddaji Koroškega radia interpretiral rezultate ankete o zastopstvu slovenske narodne skupnosti na Koroškem na način, za katerega ni nobene objektivne osnove. Njegovi trditvi, češ da je raziskava zgrajena na napačnih izhodiščih, nasprotujejo dejstva, ki jih ni mogoče ovreči:

1. Raziskavo je izvedel priznan raziskovalni inštitut IFES na Dunaju na osnovi znanstveno preverjenih empiričnih in statističnih metod. Vzorec vprašanih

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIK
Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEC

oseb je reprezentančen in torej nikakor ne predstavlja kakšnega nemenskega izbranega kroga oseb.

2. Sistem zbornice že po svoji logiki vključuje registrirano članstvo, pri čemer je to seveda lahko obvezno ali prostovoljno.

3. Anketa sama ni vsebovala vprašanja, po katerem naj bi vprašanci ocenjevali pluralistično urejeno družbo v Sloveniji, marveč so bili anketiranci vprašani, kako po njihovem mnenju vpliva razvoj v Sloveniji na Koroško oziroma na koroške Slovence – ugodno ali neugodno. Rezultat ankete je pokazal, da 8 % zavednih Slovencev ta vpliv ocenjuje kot zelo ugoden za koroške Slovence.

Zaključke in trditve g. mag.

Marjana Pippa si je torej mogoče razlagati le kot poskus razvrednotenja znanstvene raziskave s potvarjanjem objektivnih dejstev.

Franc Wedenig,
poslovodja

Also sprach Ringel ...

... er mache sich Sorgen um unser Kärntner seelisches Gleichgewicht. Der Herr Landeshauptmann Haider konterte und begutachtete: „Die Kärntner Seele ist im Lot!“ Das hätten wir alle gern, tatsächlich scheint sie aber doch aus dem Lot geraten sein, zumal

● Kärnten die schwerste Medikamentensucht Österreichs von Beruhigungsmitteln – selbst bei Kindern – aufweist;

● Kärnten an Selbstmorden nur

von Wien „geschlagen“ wird;

● Klagenfurt die höchste Verkehrsunfallsrate Österreichs verzeichnet;

● In Kärnten seit vielen Jahren das niedrigste Lohnniveau Österreichs „wütet“ – z. B. verdienen 30.000 KärntnerInnen monatlich weniger als S 10.000 brutto;

● In Kärnten bundesweit am wenigsten Wohnungen errichtet werden;

● Kärnten im österreichischen Spitzenfeld von unehelich geborenen Kindern liegt;

● Kärnten den höchsten Anteil von „Nur“-Hausfrauen vorweist;

● Kärnten das Land Österreichs ist, in dem der Sohn die Sprache seiner Mutter an deren Sterbebett nicht versteht;

● Und Klagenfurt (eine Europastadt!) weder eine passable Großveranstaltungshalle noch ein winziger Alternativkino vorweisen kann, dafür aber über 500 Gasthäuser! usw. usf.

Das Häuschenbauen und das Chorsingen haben der Kärntner Seele keine Abhilfe schaffen

können. Ruhe, Nüchternheit und Selbstbewußtsein sind dahin. Beginnen wir einmal danach zu loten. Ein Gesundbeten von oben nützt uns da nichts! Und das Herumhacken auf einem uns wohlwollenden Psychologen stellt einen böartigen Akt dar, den wir nur gegen uns selbst richten!

Melitta Werginz,
9020 Klagenfurt

Ponovitev prvega vprašanja

V Slovenskem vestniku štev. 51 z dne 17. 8. 1990 sem kot mirskemu Jožu zastavil nekaj vprašanj, na katera pa še do danes nisem dobil odgovora! Danes konkretno ponavljam prvo vprašanje: Kdo je slovenske duhovnike izgnal iz Koroške?

Da pa ne bo pomote, se to nanaša na izgon slovenskih duhovnikov med 2. svetovno vojno.

Upam, da bom v eni izmed dveh prihodnjih števil SV dobil konkreten odgovor.

Pa brez zamere in tovariški pozdrav

Marinjak

OBZORNIK

Srbski nacionalizem se pred volitvami še stopnjuje

Vse kaže, da se vzhodnemu delu Jugoslavije (Srbija z Vojvodino in Kosovom, Črna gora in Makedonija) in osrednji Bosni in Hercegovini obeta vroča politična jesen in zima. Vse te republike se z vso ihto pripravljajo na volitve, ki bodo najprej (11. novembra) v Makedoniji in nazadnje (18. decembra) v Srbiji in Črni gori. S tem bodo vse sedaj še jugoslovanske republike izpolnile temeljni pogoji, ki ga je za sprejem postavil Evropski svet, namreč svobodne večstrankarske volitve.

Rezultati volitev pa najbrž sami po sebi še ne bodo razrešili ustavne krize in vse bolj zapletenih mednarodnih in medrepubliških odnosov in tudi ne uvedli večjih človekovih pravic na Kosovu, kjer je sedanja srbska oblast dejansko uvedla izredno stanje s popolno srbizacijo te pokrajine. Za pogajalsko mizo bodo bržkone res sedli novi ljudje, kar pa še ne pomeni več politične razsodnosti. Nacionalistična zagretost, ki se je v zadnjem času oprijela tudi prebivalcev Bosne in Hercegovine in celo Makedoncev, to politično razsodnost preprečuje, namesto nje pa dominirajo pogosto že kar iracionalne nacionalne strasti.

Jugoslavija je še vedno pred velikim izpitom. V kolikor bodo na volitvah v BiH in Makedoniji zmagale sile, ki se zavzemajo za slovensko-hrvaško vizijo bodoče tretje konfederativne Jugoslavije, bosta Srbija in satelit Črna gora ostali še edini republiki s federalističnim konceptom, ki pa zna pripeljati do popolnega razpada Jugoslavije v samostojne države ali pa na eni strani do konfederativne povezave nekaterih sedanjih republik in na drugi, do močne Srbslavije. V tem času je druga vizija žal realnejša, saj so sile, ki pred volitvami zastopajo konfederalistično koncepcijo, dokaj šibke. Izpostavljajo jo le nekatere stranke v BiH in Makedoniji, v širšem srbskem vplivnem področju pa je skoraj ni čuti.

Najbolj odločilni za skupno bodočnost ali razhod znajo biti Srbi s svojo pretenzijo po Veliki Srbiji, ki bi po pisatelju Dobrici Čosiću združila ves ta „najbolj ogrožen narod“. To pa poleg Srbov in ožji Srbiji, na Kosovu in v Vojvodini pomeni tudi Srbe na Hrvaškem in v BiH.

Pesimizem utemeljujejo tudi izjave glavnega Miloševićevega konkurenta na volitvah v Srbiji, znanega vodja Srbskega gibanja obnove (SPO), Vuka Draškovića, ki je konec preteklega tedna na „svetovnem“ kongresu njegove stranke v beograjskem kongresnem centru Sava napovedal, bolje zagrozil, da bodo Srbi svoje nacionalno vprašanje rešili s svojo junaško vojsko, in za to požel

močne ovacije nekako 3500 delegatov stranke iz vsega sveta. To pa so poleg Hrvaški odkrite grožnje tudi Bosni in Hercegovini, kjer živi nekako dve petini pravoslavnega srbskega prebivalstva. Draškovićevo nadaljnja poteza, da se je delegacija kongresa 30. oktobra poklonila srbskim žrtvam ustaškega terorja v drugi svetovni vojni v Jasenovcu na Hrvaškem in njegova izjava ob grobnici: „Srbi ne moremo pozabiti ustaških zločinov in odpuščati. Odpustke da lahko samo bog“, napoveduje brezkompromisen konflikt s Hrvati tudi v primeru njegove volilne zmage.

Milošević se je v tem času iz ortodoksnega komunista prelevil v socialista, saj sta se srbska komunistična partija in socialistična zveza (delovnega ljudstva) zlili v Srbsko socialistično stranko (SSS), Slobo, kot ga ljubkovalno kličejo njegovi privrženci, pa je postal njen veliki „vodja“. Tako SSS ko SPO kar tekmuje z radikalnimi izjavami in podžiganjem srbskih strasti, ki so jima ob vsej predvolilni različenosti in medsebojnem obtoževanju skupni imenovalec.

Najtežja situacija se ob tem postavlja za Bosno in Hercegovino. Tam je pravo seji mišče raznih strank. Hrvaška HDZ je ustanovila svoje podružnice, srbska SPO svoje, muslimani se združujejo v Stranko demokratične akcije (SDA), komunisti, nekakšni prenovitelji, se zavzemajo za ozemeljsko celovitost in ohranitev samostojnosti večnacionalne BiH v federalni državi, ostali vlečejo narazen. Koliko bo republika lahko obdržala svojo samostojnost, pa je odvisno predvsem od Beograda in Zagreba. Ozemeljske zahteve Srbije so izražene v opciji ustanovitve nekakšne Zapadne Srbije, ki bi zajela velik del sedanje BiH. Hrvati ob tem seveda ne bodo mirovali in tudi muslimani, tako imenovani Bošnjaki, ne.

Vsi nakazani problemi in še mnogi nadaljnji, predvsem pa razne ekonomske blokade in razbijanje skupnega jugoslovanskega trga, dodatno razpihujejo to balkansko žarišče.

Jože Rovšek

Za vse, ki radi berejo! Pozor, črna marela

Dragi mladi! V pogovoru so mi nekateri izmed vas dejali, da pogrešajo dobre slovenske mladinske knjige. Iskala sem za vas in pravimate, v naših knjigarnah jih res ni veliko. Precej več jih je za odrasle in otroke! Prav zato bom vsakemu izmed vas, ki bi rad predstavil kakšno zanimivo mladinsko knjigo, hvala za pomoč. Povsem neuspešna pa pri svojem iskanju vendarle nisem bila, našla sem nekaj knjig, ki vas bodo morda zanimale! Danes vam bom predstavila „Pozor, črna marela“ Adama Bahdaja, ki je izšla v založbi Mladinska knjiga leta 1983, stane 38,20 šilinga, kupite pa jo lahko v knjigarni Naša knjiga v Pavličevi ulici v Celovcu.

Glavni junak zgodbe je Tomaž, ki se prav rad igra detektiva. Živa pa mu pri tem pomaga. Če hočete zvedeti kaj več o napetih dogodivščinah mladih junakov, vam jo priporočam. Za pokušnjo pa preberite kratko poglavje.

Človek v usnjenem jopiču

Živa je razočarano gledala za njim. Bila je neznansko nezadovoljna s svojim delom. Saj se ji ni posrečilo niti za las odgniti zaves s skrivnosti črne marele. Trdno je stisnila ustnice in si v mislih dejala:

„Veš kaj, Živka, strašna neroda si!“

Prav takrat pa se je poleg nje ustavil visok mlad možki. To se je zgodilo tako hitro, da Živa niti ni opazila, ali je prišel iz kavarne ali pa je stopil s pločnika. Preplašeno je vztrepotala. Moški jo je vprašal z robatim glasom, ki ni trpel ugovora:

„Kaj je hotel od tebe?“

Živa je sunkovito skomignila z rameni. Osuplo je strmela v moškega, zakaj zdelo se ji je, kakor da je padel z neba. Imel je zagorel obraz in črne, pronicljive oči, pod enim očesom pa široko brazgotino, ki mu je presekal obrv. Nosil je platnene kavbojke, črno športno srajco in usnjen jopič, tako da je bil podoben športniku.

„Govori!“ je zaslišala močan, vsiljiv glas.

„Nimam pojma,“ je zašepetala.

„Kaj te je vprašal?“

Živa je pogledala čez cesto, a Tomaža ni bilo več tam. Videla je, kako z mačjim korakom sledi človeku z belim klobukom. Razumela je, da je ni mogel počakati. Verjetno ni opazil bližajočega se „Športnika“ – kakor je v duhu imenovala mladeniča, ki si jo je zdaj vsiljivo ogledoval. Hotela je zakričati, toda Športnik jo je močno zgrabil za ramo.

„Te je spraševal o črni

mareli?“ jo je še ostreje ogovoril.

Živa je čisto izgubila dar govora. Misli so se ji tako hitro podile po glavi, da ni mogla skriti presenečenja. „Že spet ta marela! Kaj se je neki zgodilo, da vsi sprašujejo zanjo? Bržkone je zakleta!“ Preden je vse to premislila, je Športnik ponovil vprašanje.

„No, govori,“ jo je silil. „Ga je zanimala črna marela?“

Živa se je zbrala. Šele zdaj se je spomnila, da nima ostrega jezička samo zaradi lepšega. Sunkovito se je obrnila in glasno zaklicala:

„Kaj pa pravzaprav hočete, gospod?“

Športnik je hitro spremenil ton. Rekel je malodane prijazno:

„Ne boj se. Nič ti ne bom storil.“

„Fiu,“ se je napihnila, „prav nič se vas ne bojim! Skidajte se, drugače bom poklicala na pomoč!“

Mladi mož se je spravljivo nasmehnil:

„Ne bodi no tako ostra. Hotel sem te samo vprašati...“

„Lari-fari,“ se je posmehljivo zasmejala, „poznamo take tiče! Če že hočete vedeti, kaj sva se pogovarjala, pojdite za njim in ga vprašajte! Poslala mu je prevzet, malce porogljiv pogled in jo ucvrla za Tomažem. Ko ga je dohitela, je neznanec z belim klobukom že zavijal v Okrežno ulico.

Tomaž ji je dal znamenje, naj se mu ne približuje. Bil je tako smrtno resen, da je šlo Živi že spet na smeh. Toda

brž se je premagala. Trenutek je bil preveč resen, da bi se norčevala.

Ubogljivo je šla čez cesto. Napeto in pozorno je opazovala, kaj se dogaja. Trenutno se ni zgodilo nič posebnega: Beli klobuk jo je mahal vzdolž hiš, za njim pa se je kakor senca vlekel Tomaž Detektiv.

Mahoma je Živa kar vzdihnila od osuplosti. Beli klobuk se je ustavil pred vrtnimi vratci, ki so vodila h gospe Baummannovi. Deklica se je skrila za deblom starega klena. Z razbijajočim srcem je pričakovala, kaj se bo zgodilo.

Medtem je šel Tomaž mimo tujca. To je naredil tako ravnodušno, kakor da je lastnik belega klobuka zanj zrak. Šel je nekaj korakov naprej in neopazno izginil v živo mejo.

Tujec je stal neodločno, kakor da premišljuje, kaj naj stori. Dolgo je gledal hišo, obraslo z divjo trto...Tišina. Prazna ulica je tonila v nežni svetlobi sonca, ki se je skrivalo za strehami. Sekale so jo samo podolgovate sence.

Živa je čutila, da se bo čez hip zgodilo nekaj presenetljivega. Z licem se je naslanjala k hrpavemu deblu in čakala.

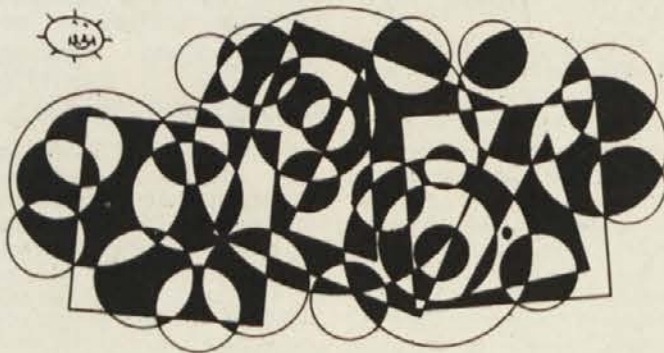
Tedaj je tujec odločno odtrnil vrata, stopil na vrt in že je bil na stezici. Za trenutek je izginil za gostim grmovjem, potem pa je njegov beli klobuk poblisnil na verandi... Pritisnil je na zvonec...In spet je bilo vse tiho. Slišati je bilo samo šelestenje listja, skozi katero je vel vetre, in oddaljen ropot tramvaja...

Za smeh

Uradnik je srečal dobro vilo. „Izpolnila ti bom dve želji,“ je rekla vila. „Dobro premisli in izberi.“

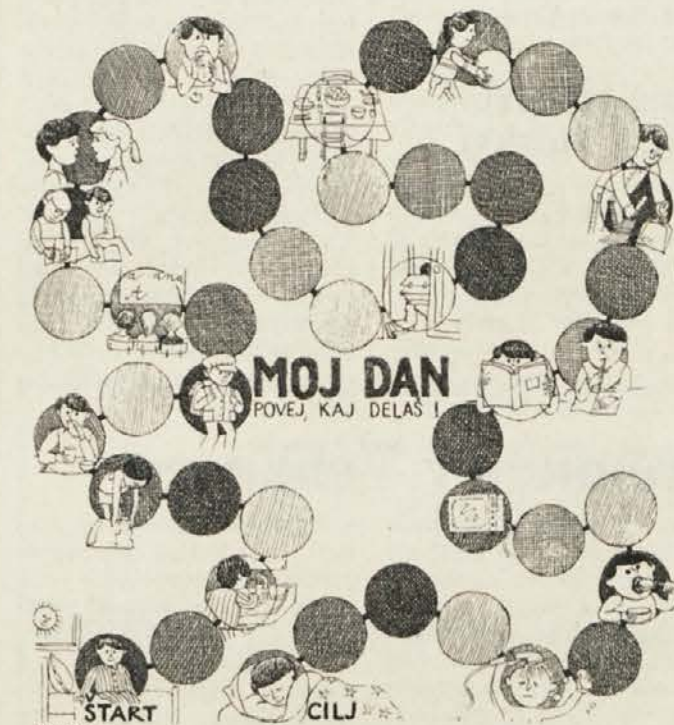
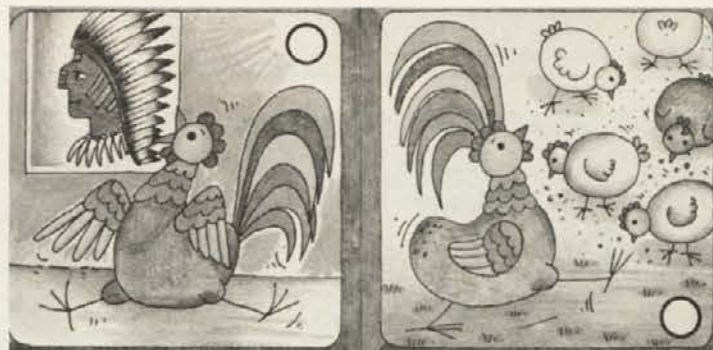
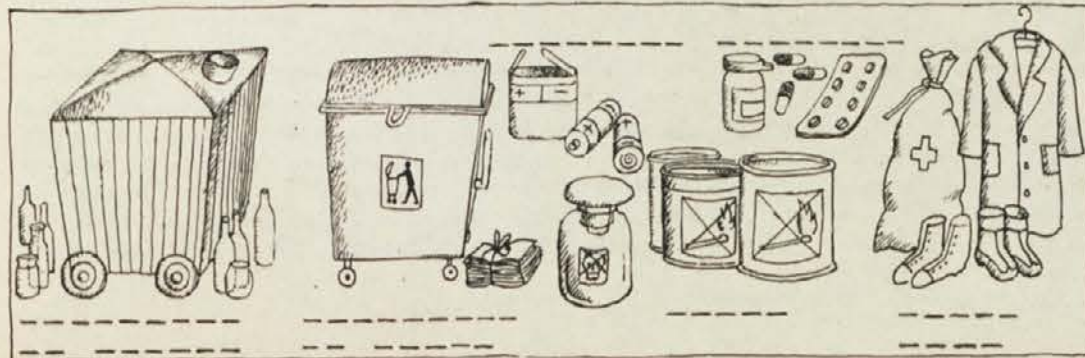
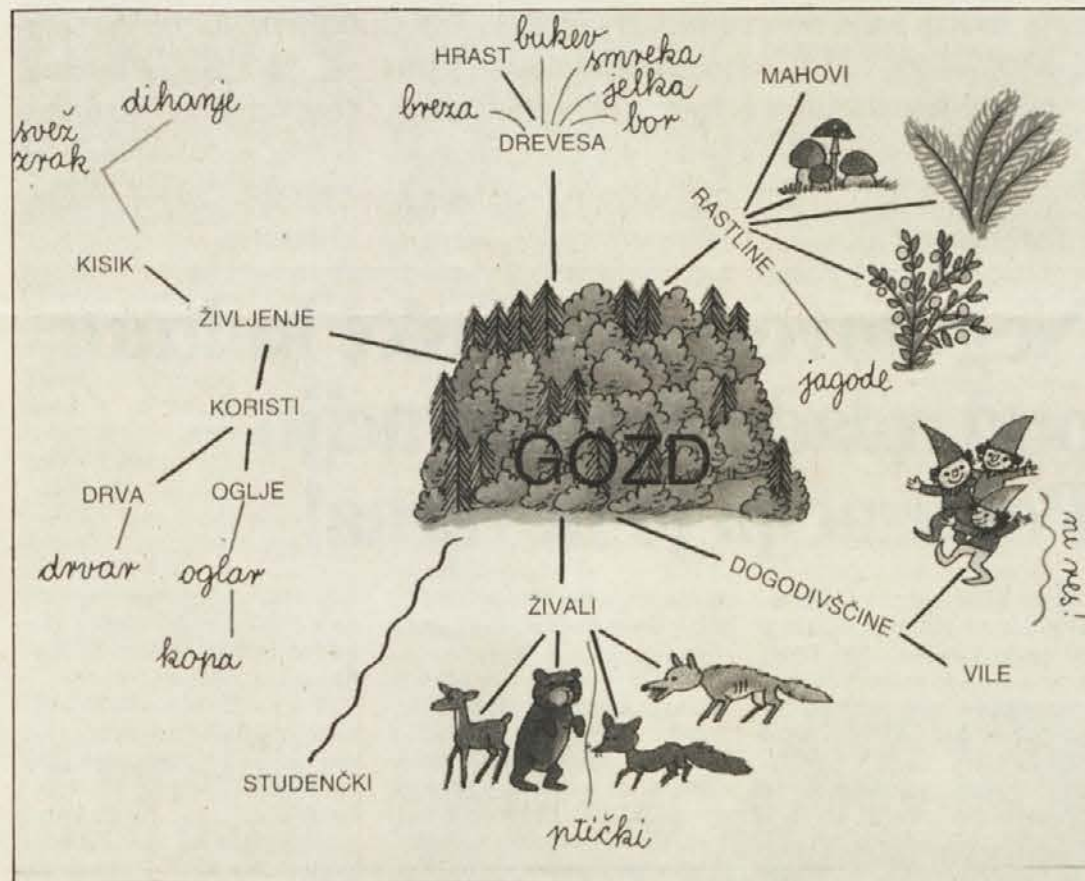
„Najprej – rad bi na enega od otokov v Južnem morju,“ je izbral uradnik. Cak – in že je sedel pod košato palmo.

„Moja druga želja: nikoli ne bi želel več delati,“ je nadaljeval uradnik. Cak – in že je spet sedel za svojo pisalno mizo.

Napnite oči! Pred vami je nenavaden lik, sestavljen iz krogov, kvadratov in trikotnikov. Skušajte prešteti, koliko je enih, drugih in tretjih. Če boste napeli oči, vam bo uspelo! (rešitev spodaj)

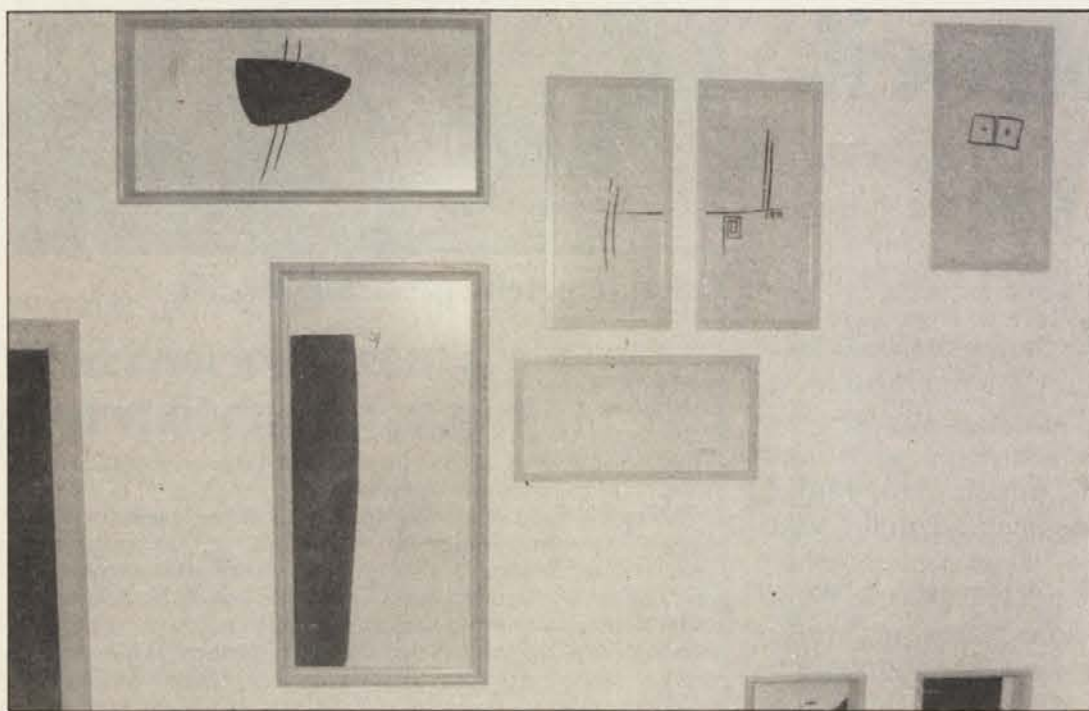
Rešitev ugank: 3 kvadrati, 2 trikotnika in 29 krogov

Navodilo:
Izraj kot jara. Človek na jezi sel* Če prideš na polje z risbo, povej, kaj delaš na njej.

Zjutraj zgodaj vstanem. Umijem se. Oblečem se. Zajtrkujem. Grem v šolo. Dopoldne sem v šoli. V šoli se učim. Pogovarjam se. Igram se in se smejim. V šoli tudi malicam. Opoldne grem domov. Doma me čaka kosilo. Popoldne se igram. Opravljam tudi svoje dolžnosti. Delam domače vaje. Ponavljam učno snov. Berem. Zvečer gledam televizijo. Večerjam. Umijem se in grem spat.

12: Otroci radi beremo. Irena Žele in Michael Vrbinc, založba Mohorjeve, Celovec 1990.

Iz prodajne razstave: dobri „nasveti“ Karla Vouka.

Slika: Mohar

Znamenja kulturnega ustvarjanja

Pripadniki slovenske narodne skupnosti živijo in ustvarjajo tudi v Velikovcu in njegovem okolišu ter tako dajejo pečat svoje prisotnosti in delovanja. Med njimi je mladi slovenski slikar Karl Vouk, ki se tokrat predstavlja z delom svojega opusa v prostorih velikovške podružnice Posojilnice-Bank Podjuna.

In prav ob tem slikarju se

kaže tudi neznosnost in ne-utemeljenost dosedanjega ravnanja velikovških mestnih očetov. Skupno z otroškimi zbori, lutkarji in drugimi slovenskimi kulturnimi skupinami in ustvarjalci je bil iz mesta „izobčen“ tudi Vouk. To pa kot slikar, pa tudi kot prostorski načrtovalec in arhitekt. Prvi korak k pravičnejšemu upoštevanju je bilo njegovo sodelovanje na

skupni razstavi „Srečanje v Jakobovi kapeli“, drugi je še do konca novembra odprta razstava v prostorih posojilnice, za tretjega pa se bodo morali uradni predstavniki mesta šele odločiti: javna razstava, ki naj bi jo organiziralo mesto Velikovec. Šele potem bo mogoče govoriti o dejanski enakopravnosti. Dotlej pa velja povabiti, da si prodajno razstavo ogledate!

KULTURNE NOVICE

CELOVEC/LJUBLJANA. – Pred nekaj dnevi je Založba Wieser na tiskovni konferenci v kletnih prostorih Drame SNG v Ljubljani, predstavila dvanajst novih knjig. V rednem slovenskem programu so izšle: Filio ni doma Berte Bojetu, Strašljivke Silvije Borovnik, Paničen človek Milana Dekleva in Miramar Ilme Rakuse, ki jo je iz nemščine prevedla Martina Rotar. V novi zbirki Izbor avstrijske književnosti 20. stoletja je založnik Lojze Wieser predstavil dve noveli Ingeborg Bachmannove Tri poti k jezeru in Lajež, Handkejev Poskus o utrujenosti in Večni filister Ödöna von Horvatha.

V izdaji Vilenica pa so izšle knjige Drei Dramen Dušana Jovanoviča, Der Galeot Draga Jančarja in Erdsprache Daneta Zajca.

V svojem nemškem programu je Založba Wieser predstavila še Einfach eben Edenkoben Zsuzsanne Gahse, Das Haar der Berenice Nedjeljka Fabria, Zenobia Gellu Nauma, Myrrhen, Gold und Weihrauch Slobodana Novaka in Trugschlüsse Hansa Raimunda.

VELIKOVEC. – Ob desetletnici svojega obstoja je Koroški antikvariat v Velikovcu pripravil posebno razstavo na temo „Umetnost na Koroškem od Fromillerja do sodobnih umetnikov in avstrijska Moderna/ Kunst in Kärnten von Fromiller bis zur Gegenwart und die österreichische Moderne“. V tej zvezi so izdali tudi katalog s prispevkom Arnulfa Rohsmanna. V njem boste našli med drugimi pomembne ustvarjalce kot so Werner Berg, Gustav Klimt, Kiki Kogelnik, Oskar Kokoschka, Alfred Kubin, Maria Lassnig, Emil Nolde in Egon Schiele.

DUNAJ. – 10. novembra bo v Burgtheatru na Dunaju na sporedu nova igra koroškega avtorja Petra Turrinija, z naslovom „Tod und Teufel. Eine Kolportage/ Smrt in hudič. Kolportaza“. Predstavo je režiral Peter Palitzsch. O Turriniju pa se v mesecu novembru ne bo govorilo le v Avstriji, temveč tudi v Nemčiji. 16. novembra bodo v Leipzigu uprizorili njegovo znano igro „Rozznjagd“, ker pa Nemci tega naslova ne bi razumeli, so igro naslovili „Rattenjagd“, režirala pa jo je Konstanze Lauterbach.

Koroška avtorica Maja Haderlap je ta čas na „Liričnem festivalu nemške poezije/ Lyrikfestival der deutschsprachigen Poesie“ v Moskvi. Organizirala ga je tamkajšnja nemška literarna revija „Neues Leben/ Novaja žizn“, načrtovana pa so lite-

Maja Haderlap bere v Moskvi

rarna branja na več mestih, med drugim tudi na Puškinovi univerzi. Srečanje se je pričelo 2. novembra, trajalo pa bo teden dni. Omeniti je še treba, da je Haderlapova edina zastopnica iz Koroške, Avstrijo pa zastopajo še avtorji iz Grada in Dunaja.

Premiera v Velikovcu

Tudi 70 let po plebiscitu v Velikovcu še ni potegnjena tista črta, ki bi naznanila konec vsakršnega slovenskega delovanja – prosvetno društvo Lipa je letos spet postavilo na oder – in se s tem postavilo – igro za mladino. „Hiša“ je naslov igrice Alenke Goljevšček, režirala jo je Branka Bezeljak – Glazer, koreografijo in odski gib je imela na skrbi Mira Miljačević, glasbena oprema pa je delo Berteja Logarja.

Zgodbica je taka: leseno hišico napadejo lesni črvi, mrhe požrešne. Živali, ki so v tej hiši domače, so iz sebe od skrbi; z združenimi močmi in z detlovim kljunom se nadleže vendarle rešijo.

Lani sem videla njihovo prvo igrico in primerjava se mi zdi prav zanimiva. Igra, čeprav krajša in manj

Festival Alpe-Jadran

BELJAK. – Od 12. do 17. novembra bo v Beljaku prvi Festival-Alpe-Jadran, katerega se bodo udeležile gledališke skupine iz sosednih dežel. Slovenijo bo zastopalo Mladinsko gledališče iz Ljubljane, ki je nedavno tega prejelo prvo nagrado na mednarodnem festivalu v Mehiki. Na srečanju v Beljaku pa bodo svojo odsko dejavnost prikazale igralske skupine iz desetih dežel. Vsi, ki se zanimajo za to srečanje, prejmejo podrobnejše informacije po telefonu: 04242/27353.

zahtevna od lanske, pa ima svoj plus v veliko večji sproščenosti nastopajočih, velik napredek pa so naredili predvsem z gibkostjo jezika. Ursula Kassl, Krista Kuchling, Bernadka Kassl, Pepej Kassl, Hermine Ouschin, Martin Kuchling, Lucija Kassl, Stefan Rosenzopf, Hanzej Kuchling, Anton Kuchling, Christine Schlieber in Veronika Schlieber so si bili enakovredni partnerji na odru. Poudarim naj še domiselnost v kostumih (Čigava skrb je bila to? Nič ni napisano).

To igralsko skupino odlikuje svežina in zavzetost – vsakemu posebej se pozna, da je rad na odru, da ga delo veseli, kar pa je najvažnejše, da se kvaliteta rezultatov stopnjuje. Čestitam.

Sonja Wakounig

Negotovost slovenske kulture pod mlado demokracijo – Politizacija je nevarna!

Pretekli teden je v Cankarjevem domu v Ljubljani zasedal Slovenski kulturni zbor, ki je na javnem zborovanju razpravljal na temo „Negotovost slovenske kulture pod mlado demokracijo“.

K stanju slovenske kulture so govorniki izrazili številne pomisleke v zvezi s sedanjo kulturno politiko (znižanje proračuna!), vendar pa je bila kritika konstruktivna, saj so številni razpravljalci predlagali tudi konkretne rešitve.

Med drugim so zahtevali, naj se finančni prispevki za kulturo spet dvignejo na prejšnjo raven, oblikuje naj se nova davčna politika, ki naj bi stimulirala vlaganje v kulturo, govorili pa so tudi o preoblikovanju šolskih programov in o potrebi ugotoviti

socialnega statusa samostojnih kulturnih delavcev.

Za Slovence v zamejstvu je v kratkem referatu tajnik Slovenske prosvetne zveze v Celovcu dr. Janko Malle zapisal, da bo treba v prihodnje bolj upoštevati tudi kulturno delo slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Kritiziral je, „da v preteklosti kulturno delo koroških Slovencev ni bilo deležno enakovredne podpore,“ to pa bi bilo potrebno, če že govorimo o skupnem kulturnem prostoru.

Poudaril je, da je uradna Avstrija v zadnjih letih sicer začela spreminjati svoj odnos do kulture koroških Slovencev, vendar pa je izrazil skrb, kako bo spričo napovedi, da bo za kulturo 15% manj

denarja, „Slovenija zagotavljala materialno bazo za svobodni razvoj kulturnega življenja koroških Slovencev.“

V tej zvezi je Malle še kritiziral politizacijo kulture, ker naj bi bilo po mnenju sedanje slovenske vlade za kulturo v zamejstvu odgovorno ministrstvo za Slovence po svetu. „Na Koroškem ta čas preti nevarnost politizacije kulture po administrativni poti, ker nekateri v novi slovenski vladi skušajo kulturno delo navezati na organizacijske sheme, ki s kulturo nimajo nobenega opravka,“ je zapisal in izrazil še upanje, da „se bo sekretariat za kulturo kot vrhovno slovensko administrativno telo zavedal svoje dolžnosti in poskrbel za materialno osnovo kulture Slovencev v zamejstvu.“

PA ŠE TO

BLOKADA – Na četrtkovem Slovenskem kulturnem zboru z naslovom *Negotovost kulture pod demokracijo v Cankarjevem domu naj bi spregovorili tudi predstavniki zamejskih Slovencev. Janko Malle iz Celovca je bil že na poti v Ljubljano, a so ga pod Ljubljano zaustavile kilometrske kolone Slovencev. Malle je odločno ukrepal. Svoj referat je poslal po telefaksu Borisu Gombaču v Ljubljano z naslednjo prošnjo: »Čiba, lepo te prosim, preberi to na zboru. Ne morem v Ljubljano. Ljubelj je zabiti; dve uri čakanja. Bil sem že na poti, sem se moral vrniti nazaj v Celovec.«*

Skupni slovenski kulturni prostor je resnično ogrožen!

Kulturni užitek v Celovcu Musica Ethnika-glasba sosedov

Letošnji osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze ima posebno temo „Musica Ethnica-glasba sosedov – Mitteleuropa-folk“. V času, ko vse govori o skupni Evropi, interkulturalni vzgoji, ko so padle ograje proti Vzhodu, so se tudi predstavniki SPZ odločili, da bodo ta razvoj upoštevali v sporedu osrednjega koncerta. V nedeljo 18. novembra ob 14.30 vas torej čaka poseben užitek. V dvorani Mladinskega doma (Mikschallee) boste lahko spremljali poleg domačih skupin še glasbenike in pevce italijanske narodnosti iz Istre, bivše Vzhodne Nemčije, Švice in Madžarske.

Pester spored, spoznavanje kulture sosedov, moderna glasba, jazz, za vsakega nekaj – tako nekako bi vam lahko v nekaj besedah predstavili kulturni dogodek, katerega se boste – tako upamo – udeležili tudi vi. Da pa boste vedeli, kaj vse si lahko obeta, vam bomo podrobneje predstavili nastopajoče skupine, zборе in pevce/glasbenike.

Zbor „Danica“ iz Šentprimža in ansambel 4 J iz Podjune sta domači slovenski skupini, ki ju vsi poznate. Iz Celovca prihaja še skupina „Luise Celentano-Band“, štirje jazz-glasbeniki (Gerald Riess, Clemens Pliem, Roman Flammersfeld in Peter Polzer) z italijansko pevko Luise Celentano.

Barbara Haid in Pietro Bianchi vam bosta približala ljudsko glasbo iz alpskega prostora. Naj vam ju na kratko predstavimo:

B. Haid se je rodila leta 1966 v Hallu na Tirolskem, ta

čas študira glasbo in narodopisje na Dunaju, v letih med 1982 in 1987 je sodelovala pri skupini „Grasgeiger“ iz Nižje Avstrije, v zadnjih letih pa je nastopala s skupino „Bandalpina“ v Italiji, Avstriji, Švici in na Madžarskem. Haidova igra violino in brač.

Pietro Bianchi prihaja iz kantona Tessin v Švici, študiral je klavir, promoviral iz glasbenih ved in od leta 1972 dalje nastopa s skupino „Lyonesse“. Sodeluje pa še pri skupinah „Bandalpina“ in „Padus“, z njimi je nastopal po Evropi, Sovjetski zvezi, Kanadi in Avstraliji. Prejel je že več kulturnih nagrad.

Posebno zanimanje pa bo brez dvoma zbudila madžarska skupina „Szelkialto“, ki poleg madžarske ljudske glasbe igra še bukovinske in srbske melodije. Tudi ta skupina je mednarodno priznana, nastopala je na Kubi, Poljskem, v Vzhodni Nemčiji in na Finskem, za svoj otroški spored pa je prejela nagrado

kulturnega ministrstva.

Skupino je leta 1974 ustanovilo nekaj visokošolcev, zaslovela pa je, ko je prejela prvo nagrado na televizijskem tekmovanju za mlade, nadarjene glasbenike. Člani „Szelkialta“ igrajo akustična glasbila, njihov spored pa vsebuje pesmi, šansone in madžarsko ljudsko glasbo.

Iz italijanske narodnosti v Istri prihaja mešani pevski zbor „Haliaetum“, eden izmed redkih zborov, ki se posveča italijanski in istrski ljudski pesmi. Iz Lužice pa prihaja „Nawka Thomasz in Co.“, skupina ki igra na dude (Dudelsack), iz bivše Vzhodne Nemčije. Vodja skupine Nawka Thomasz je diplomirani etnolog, ki se še prav posebno ukvarja z glasbo Lužičkih Srbov.

In še nekaj, madžarska skupina „Szelkialto“ bo nastopila še v soboto 17.11. ob 20. uri v gostilni Picej / Zgornje Žamanje in v nedeljo 18.11 ob 20. uri v Škofičah.

„Spurensuche“

Slovenski inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran v Celovcu in Slovenska prosvetna zveza vabita na predstavitev nove knjige o koroških Slovencih z naslovom „Spurensuche“ (Iskanje sledov) v četrtek,

**8. novembra 1990, ob 19.30 uri v
ORF-teatru/koroški deželni studio
v Celovcu, Sponheimerstraße 13.**

Predstavitev knjige z branjem in diskusijo bo moderiral univ. prof. dr. Karl Stuhlpfarrer (Dunaj), brala bosta Bruno Czeitschner in Sonja Wakounig. Z avtorji bodo diskutirali dr. Helena Verdel, Andreas Pittler in dr. Mirko Messner.

Knjiga „Spurensuche“ vsebuje tekste razgovorov z osebami, ki so se v letih 1934 do 1945 aktivno vključili v odporiško gibanje in bili izpostavljeni pregnanstvu. Celoten projekt je podprlo zvezno ministrstvo za znanost in raziskovanje. Novo publikacijo so izdali Dokumentacijski arhiv avstrijskega odpora na Dunaju, Klub Prežihov Voranc v Celovcu ter Inštitut za proučevanje prostora Alpe-Jadran v Celovcu. Knjiga stane 280 oz. 380 šilingov.

Ustanovili „Slovensko zvezo na Madžarskem“

V Gornjem Seniku na Madžarskem je bil 27. oktobra letos ustanovni občni zbor „Slovenske zveze na Madžarskem“. Gre za ustanovitev nove narodnostne organizacije porabskih Slovencev, ker je stara organizacija (Zveza južnih Slovanov), v katero so bili doslej vključeni tudi Hrvati in Srbi, razpadla. Za prvega predsednika je bil izvoljen Jože Hirnšek, za tajnici Irena Barber in Irena Pavlič, poleg tega pa še deset članov predsedstva. Ustanovnega občnega zbora Slovenske zveze na Madžarskem se je med drugimi gosti udeležil tudi minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, v imenu koroških Slovencev pa tudi podpredsednik ZSO Franc Kukovica, ki je spremljal folklorno skupino SPD „Trta“, ki je kar štirikrat nastopila v okviru jesenskih kulturnih dni porabskih Slovencev.

Predsednik ustanovljene organizacije je v svojem nastopnem govoru dejal, da bo slovenska organizacija skušala nadaljevati in razvijati začeto delo, da se bo povezovala s Slovenci v sosednjih državah ter da namerava izdajati tudi svoj lasten slovenski časopis, ki ga doslej niso imeli. Hirnšek se je nadalje zavzel za tesnejše sodelovanje s Slovenijo na kulturnem področju ter v smislu geografskega zblizovanja izrazil željo po odprtju mednarodnega mejnega prehoda med Madžarsko in Slovenijo v Martinju. Pomembna točka programa nove organizacije je tudi uvajanje slovensčine v otroške vrte, v osnovne šole in v gimnazijo. Nadaljnja želja Slovencev v tej pokrajini je tudi umestitev slovenskega duhovnika v Gornjem Seniku.

Umetniki med nami

V petek, 9. novembra 1990, ob 19. uri se bomo v kulturnem domu na Radišah srečali

s kitajskima slikarjema in kiparjema Wu Shaoxiangom in Jiang Shuojem (Dvorec),

s pisateljem Jankom Messnerjem (Tuče), s slikarko Zorko Loiskandl-Weiss (Sp. Rute).

Kulturni spored:

- Nastop SPD „Radiše“
- Odprtje umetnostne razstave
- Literarno branje
- Iz življenja umetnikov
- Družabno srečanje

Razstava je odprta: petek, 9. nov.: 19.00 – 23.00
sobota, 10. nov.: 13.00 – 19.00
nedelja, 11. nov.: 9.00 – 16.00

Prireditelj: SPD „Radiše“

**EITTEL
EUROPA-FOLK**

**NEDELJA
SONNTAG
18.11.90
14.30 UHR
MLADINSKI DOM
MIKSCHALLEE
KLAGENFURT
CELOVEC**

**MUSICA
ETHNIKA
GLASBA SOSEDOV**

Italijani iz Istre • Italiener aus Istrien

Lužički Srbi • Lausitzer Sorben

Glasba iz alpskih dežel (Švica)
Musik aus dem Alpenraum (Schweiz)

Pesmi narodov iz Madžarske
Ungarische Volksmusik, bukovinske u. serbische Melodien

„Danica“ iz Šentprimža in „4 J“ Podjuna/Jauntal
Chor „Danica“ aus St. Primus und das Ensemble „4 J“

„Luise CELENTANO-Band“ iz Celovca/Klagenfurt

• OSREDNJI KONCERT SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE •

Sporočamo žalostno vest, da nas je po kratki težki bolezni nenadoma zapustil moj ljubljeni mož, naš dobri atej, ded, tast, brat in stric, gospod

dipl. trg. Janko Urank

* 9. 5. 1920 † 4. 11. 1990

Nашega dragega rajnega bomo pospremili v petek, dne 9. novembra, ob 14. uri na pokopališču v Hodišah k zadnjem počitku.

Hodiše, Celovec, Galicija, Dunaj,
dne 4. novembra 1990

V globoki žalosti: Marjeta, žena
Janko, Mici, Matjaž, Andrej, otroci
z družinami
v imenu vseh sorodnikov

Po želji rajnega prosimo, da namesto vencev ali cvetja darujejo ustrezen znesek za „Združenje staršev“ na Slovenski gimnaziji v Celovcu, konto 3.027.687 pri Posojilnici v Celovcu.

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Četrtek, 8. 11. 19.00	v farni dvorani v Šentjakobu	ZDRAVILNA ZELIŠČA ZA TVOJE ZDRAVJE predava: župnik zeličar Hermann Josef Weidinger	Katoliška prosveta
Četrtek, 8. 11. 19.30	v dvorani ORF v Celovcu	PREDSTAVITEV KNJIGE „Spurensuche“ , z branjem in diskusijo, moderator dr. Karl Stuhl- pfarer	Slovenski inst. za proučevanje prostora Alpe- Jadran in SPZ
Petek, 9. 11. 20.00	v Ljudski kletki v Celovcu	OBČNI ZBOR slov. prosvetnega društva „Bisernica“ v Celovcu	SPD „Bisernica“
petek, 9. 11. 19.00	v kulturnem domu na Radišah	UMETNIKI MED NAMI , srečanje s kitajskima in domačimi umetniki, s kulturnim sporedom	SPD „Radiše“
Petek, 9. 11. 19.30 prelo- ženo na pe- tek 16. 11.	v Domu prosvete v Tinjah	KAJ IMAJO NAŠI KMETJE OPRAVITI S KOROŠKIM PLEBISCITOM 1920? – predavata: dr. Teodor Domej in mag. dr. Hans Madritsch	KIS
Sobota, 10. 11.- 11. 11.	v Domu prosvete v Tinjah	BIBLIODRAMA: slediti in se najti nem., spremlja Majdi Blüml	Sodalitas
Sobota, 10. 11. 20.00	v gostilni Podobnik v Beli	MARTINOVANJE – nastopajo: Trio Pavlič, Frauentertzt Turnersee, Schuplatlergruppe Mill- statt, Orig. Alpentrio Zeitweg	Alpski klub „Obir“
Sobota, 10. 11. 19.30	v kulturni dvorani na Muti v Fari	KOROŠKI VEČER, nastopajo: Suški oktet, Obirski ženski oktet in MePZ „Lipa“ iz Velikoveca	KD „Peter Mar- kovič“ v Rožku
Sobota, 10. 11. 19.30	v trgovski zbornici v Celovcu	PREDSTAVITEV KNJIG iz znanstvenega programa 1990	Založba „Drava“
Nedelja, 11. 11. 11.00	v farnem domu v Selah	MARTIN KRPAN, nastopa igralska skupina iz Globasnice	KPD „Planina“ v Selah
Nedelja, 11. 11. 15.00	pri Lenčiji na Bajtišah	PEVSKO SREČANJE nastopajo: „Vaščani pojo“ iz Zgornje Vesce, Mladinska skupina SPD „Herman Velik“ in Malejev Šiman	SPD „Herman Velik“ Sele-Kot
Torek, 13. 11. 19.00	v kongresni dvorani v Beljaku	ŠEHEREZADA v okviru festivala Alpe-Jadran nastopa Mladinsko gledališče Ljubljana	mesto Beljak, dežela Koroška
Četrtek, 15. 11. 19.00	v farni dvorani v Šentjakobu	TRGOVINA Z UBOŠTVOM predavanje in pogovor, predava: Wolfram Mannebach, gosp. svetovalac bolivijske vlade	Katoliška pros- veta v Šentjakobu
Sobota, 17. 11. 13.00	na Bleščeči pod Japo	S PRIJATELJI NA BLEŠČEČI – Srečanje s pisateljem Matjažem Kmeclom	SPD, SPD „P. Markovič“, Mo- horjeva založba
Sobota, 17. 11. 20.00	v gostilni Picej v Zgornjih Žamanjah	KONCERT SKUPINE SZELKIALTO iz Madžarske	Kulturno druš- vo Pri Joklu in Druščina radio
Nedelja, 18. 11.	v dvorani nad posojilnico v Škofičah	KONCERT skupine Szekialto iz Madžarske	„Edinost“ Škofiče

RAZSTAVE

VELIKOVEC

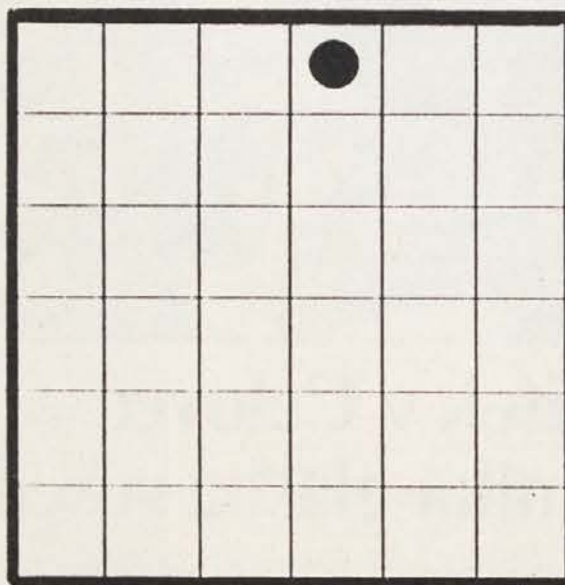
– Posojilnica Velikovec – Karl Vouk, nova dela

ROŽEK

– Galerija Rožek – Gustav Januš, oljate slike (do 18. novembra)

TINJE

– Galerija Tinje – Uroš Žitnik olje, gvaš in akvareli (do 21. 11.)

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 5. 11. 1990

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	10,20	10,80
za 1 angleški funt	£	20,20	21,20
za 100 franc. frankov	f	204,50	214,50
za 100 ital. lir	Lit	0,91	0,96
za 100 dinarjev	DIN	78,00	94,00
za 100 švic. frankov	sfr	822,00	846,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	615,00	633,00
za 100 nemških mark	DM	693,50	711,50

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Kla-
genfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086
ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in
urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza
slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celo-
vec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks
0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser
Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566,
teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt,
Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO,
telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000
Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za
Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

Mala kombina- cijska križanka

Spodnje besede s pravil-
nim kombiniranjem vpišite v
lik vodoravno in navpično.
Ko boste križanko rešili do
konca, boste v prvi navpični
koloni prebrali ime azijske
države.

Spisek besed:

ANDRAŽ ARAMON
ARENAŠ JAKOST KO-
RAKI NOTAR OSTRIZ
REKORD SMOTER TAR
ZASEKA ZO

sestavil Jože Petelin

RAZPIS

Slovensko planinsko dru-
štvo in revija „Družina in
dom“ vabita na fotografski
natečaj na temo „PLA-
NINE V SLIKI“

Pogoji: Sodelujejo lahko le
amaterji; vsak lahko pošlje do
3 slike; barvne ali črno-bele,
na planinsko temo. Format:
22x30 cm, najpozneje do
31. 12. 1990 na naslov: Sloven-
sko planinsko društvo Celo-
vec, Tarviserstr. 16, 9020
Celovec

ZA NAŠE PLANINCE

ureja: Lubo Urbajs

V gorah je vedno več
nesreč, menda tudi zaradi
tega, ker sta se v zadnjem
času pojavili novi obliki pla-
ninskega izživiljanja – parapa-
dalstvo in gorsko kolesarjenje
(Mountain bike). Poleg tega
je za vedno pogostejše
nesreče v gorah kriv večji pritok
planincev iz vzhodnih
držav, ki so sicer planinstvo
dobro opremljeni, vendar za
visokogorstvo neizkušeni. 78
odstotkov vseh gorskih
nesreč v Avstriji gre na račun
inozemskih planincev ozi-
roma turistov.

Razumljivo, da je Avstrijska
gorska reševalna služba po
vsem tem zelo zaposlena,
kar dokazuje 8.000 reševalnih
akcij v mnuli sezoni, kar je
povezano tudi z velikimi
finančnimi stroški.

Načelnik koroške gorske
reševalne službe dr. Kurt
Dellisch je v zvezi s temi
dogajanji na nedavnem zase-
danju Avstrijske gorske reše-
valne službe v Celovcu je-

drnato izjavil, da imajo poli-
tiki in pristojne javne oblasti
sicer vedno razumevanje za
GRS, vendar redkokdaj
potreben denar. S tem je
jasno povedal, da je finančni
položaj Avstrijske GRS vse
prej kot rožnat in zato potre-
ben dejanske pomoči.

Letos obhaja Regina Mar-
gherita, najvišja oskrbovana
postojanka v Evropi (4559),
na Monte Rosi 10-letnico svo-
jega obstoja oziroma preno-
ve. Koča namreč stoji na
istem mestu kot prejšnja, ki je
bila zgrajena že leta 1893. Kot
prejšnja je tudi ta zgrajena iz
lesa. Prekrita je z bakreno
oblogo, tako da je to nekak-
šna Faradayeva kletka, ki je
povsem varna pred strelo.
Koča je dolga 25,5, široka 8 in
visoka 7 metrov. Njena pro-
stornina znaša 1000 m³ (še
enkrat toliko kot stara koča),
na skalo je pritrjena z jekle-

nimi vrvmi.

Že avstrijska najvišja koča
Adlersruhe (3454 m) je
posebnost na področju pla-
ninskih zgradb, Regina Mar-
gherita, najvišja koča v Evropi,
pa je vsekakor poglavje
zase, saj po višini presega
Adlersruhe za več kot tisoč
metrov.

Pred kratkim so trije alpini-
sti Himalajske odprave Alpe-
Adria Sargamatha 90, Andrej
in Marija Štremfelj ter Janez
Jeglič priplezali na vrh Mont
Everesta. Vzpon nadaljnjih
članov odprave je onemogo-
čil snežni vihar. Marija
Štremfelj je prva Jugoslovanka,
ki je bila na najvišji gori
sveta.

Alpinistično odpravo je
sestavljalo sedem italijanskih
državljanov, med njimi trije
člani Slovenskega planin-
skega društva Trst in šest alpi-
nistov iz Slovenije.

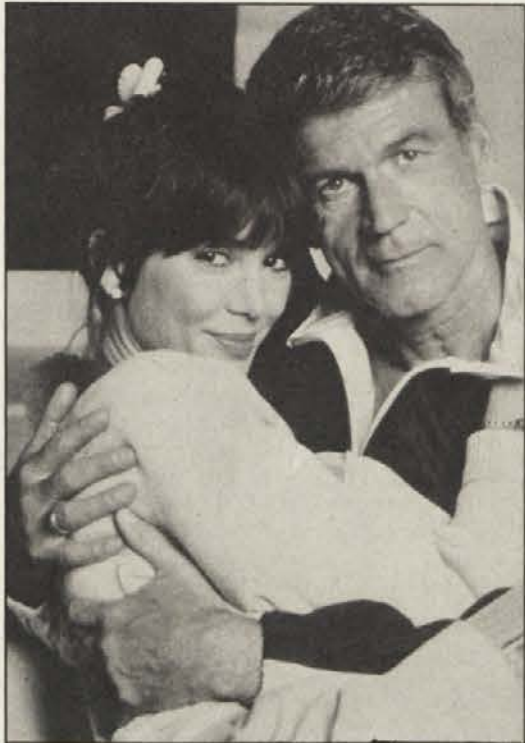
Do te odprave je prišlo na
zelo nenavaden način. Pred
petimi leti je SPD Trst brez
posebnega premisleka pri
nepalski vladi vložilo prošnjo
za vzpon na Mont Everest in
glej, pred dvema letoma je
dobilo pozitiven odgovor.
Ker pa za ta podvig ni bilo
organizacijsko, še manj pa
finančno dovolj močno, se je
povezalo s Planinsko zvezo
Slovenije – in tako so se pri-
prave začele. SPD Trst in
Komisija za odprave v tuja
gorstva pri PZS sta prevzela
organizacijo, pokroviteljstvo
odprave pa je imela dežela
Furlanija-Juljska krajina, ki
je ta alpinistični podvig tudi
finančno podprla.

V soboto, 13. in nedeljo 14.
oktobra, je bilo v Trbižu v
Kanalski dolini 26. srečanje
planincev treh dežel – Bene-
čije – Julijske krajine, Koro-
ške in Slovenije, katerega se
je udeležilo okrog 60 planin-
cev. Letošnji prireditelj je
bila trbiška sekcija CAI (Club

Alpino Italiano). Glavna
tema je bila posvečena
vzdrževanju planinskih
postojank s poudarkom na
pereči problem smeti, odpad-
kov in odplak.

Ob srečanju je bila tudi raz-
stava, posvečena spominu 50-
letnice smrti znanega alpini-
sta Emilia Comicia. Ob tej
priložnosti so tudi počastili
častnega predsednika Karla
Kucharja in tako temu plemen-
itemu aktu dali slovesen
okvir.

V prihodnji številki boste
lahko prebrali prvi del pod-
listka, ki vam bo predstavil
„Pot prijateljstva“, torej tri-
deset gorskih vrhov Furla-
nije-Juljske krajine, Koro-
ške in Slovenije. Avtor
planinskega potopisa je prof.
Lovro Sodja, strasten plani-
nec, hkrati pa tudi pedagoški
vodja Glasbene šole na
Koroškem.

7.-13. 11.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 7. 11.	10.30 Kako ukradeš Renoira; 12.10 Zunanje politični report; 14.10 Alf; 1.30 Otroški spored; 16.00 Lutkovna predstava; 18.00 Me, ženske; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Mosel- brück; 21.15 Posel kot vsak drug; 22.50 Intimna sovražnika.	17.00 Komunikacijsko omre- žje; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Antoine de Tounens, kralj Patagonije; 21.50 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki 2.	9.00 Živ žav; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke: Japonska pravljica, Dan v Milanu; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Obraz proti obrazu; 22.05 Dnevnik; 22.25 Rock kompas; 23.10 Sova: Alf, Max Headroom, Zgodba o Hol- lywoodu.	
ČE 8. 11.	10.30 Antoine de Tounens, kralj Patagonije; 14.10 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sli- ki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Show-mix; 21.20 Praznik konjev; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Komisar; 23.10 Aktualno; 23.15 Vroči november.	16.15 Šport; 17.15 Segajo po oblakih; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 18.55 Lotto - studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Notra- njepolitični report; 21.20 Kul- turni report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 11.15 Zakon v Los Angelesu; 15.15 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 L.G. Buchheim: Podmornica; 21.00 Tednik; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Vse razen ljubezni, Max Hea- droom; 23.40 Video strani.	
PE 9. 11.	10.30 Vroči november; 12.00 Notranje politični report; 13.50 Pismo trem ženskam; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.30 Srečna dru- žina; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Derrick; 21.20 SOS - pogreša- ni; 22.10 Pogledi s strani; 22.20 Za ljubitelje filmov; 22.50 Borci v veselju; 0.35 Aktualno.	16.30 Report z borze; 16.45 Ellis Island; 17.30 Srečanje z naravo; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Christian Dop- pler; 21.00 Medij; 21.20 Kaba- ret; 22.00 Čas v sliki 2; 22.55 Monty Python's Flying Circus; 23.30 Novembrski dnevi.	9.00 Delfin Flipper; 14.35 Svet na zaslonu; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Tednik; 18.10 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 21.25 Zakon v Los Angelesu; 22.15 Slovenija - Umetnostni vodnik; 22.50 Sova: Družinske vezi, Blaginja.	
SO 10. 11.	11.00 Do zadnjega moža; 12.30 Jour fixe; 14.35 August ima težave; 16.00 Otroški Wur- litzer; 18.00 Domenek; 18.30 Nogomet; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Nos spredaj; 22.05 Assault - nočni napad; 23.30 Aktualno; 23.35 Mravlje prihajajo; 1.20 Poročila.	13.30 SP v šahu; 14.00 Report z borze; 15.15 Sveti Martin; 16.00 Iz parlamenta; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Ljubimo Kate; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Antoine de Tounens, kralj Patagonije; 21.55 Aktualno; 22.00 Športna reportaža; 22.30 Srčni list.	9.15 Spored za otroke; 12.20 Karavana zapravljenikov; 13.35 Ciklus filmov W. Disneya; 15.55 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.40 Divji svet živali; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.35 Show program; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova: Zlata dekleta, Poirot, Nesveti zakon.	
NE 11. 11.	10.35 Tednik; 11.00 Tiskovna ura; 12.00 Zdravo Avstrija, zdravo Dunaj; 12.30 Orientaci- ja; 14.10 Adoptirana sreča; 15.35 Prometna vzgoja; 17.00 X-Large; 18.30 Srečna družina; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Strauß in Hofmann- sthal; 21.15 Nauk Budhe; 21.20 Il viaggio a Remis - opera.	10.15 Umetniki z vzhoda; 13.00 Dober dan, Koroška; 14.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sli- ki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Kraj zločina; 21.50 Aktualno; 21.55 Enkrat ločitev, prosim.	8.25 Otroška matineja; 10.55 Pri Huxtablovih; 12.55 Avsenik; 13.15 Križkraj; 16.55 Poslovne informacije; 17.00 Dnevnik; 17.05 Skrivno poslanstvo; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Zgodbe iz medenega cvetličnjaka; 22.50 Sova: Dok- tor Doogie Howser, Poirot	
PO 12. 11.	10.30 Borci v veselju; 12.15 Iz parlamenta; 14.15 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sli- ki; 21.15 Mike Hammer; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Apropoz film; 22.40 Ponoči, mama; 0.15 Aktualno; 0.20 Kobra, prevze- mite.	16.45 Lena; 17.30 Lindenstra- ße; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dobro, da imamo Marijo; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Človek je pot; 23.10 Nočni stu- dio; 0.10 Aktualno.	9.00 Miti in legende; 9.15 Mač- kon in njegov trop; 10.15 Utrip; 10.30 Zrcalo tedna; 16.55 Poslovne informacije; 17.00 Dnevnik; 18.30 Spored za otroke; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Narodni posla- nec; 21.25 Osmi dan; 23.35 Sova: Alfred Hitchcock vam predstavlja, Poirot.	
TO 13. 11.	10.30 Antoine de Tounens, kralj Patagonije; 12.05 Šport v ponedeljek; 14.15 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Srečna družina; 19.30 Čas v sli- ki; 20.15 Magija kapljice; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Sence nad oto- kom Sunshine.	17.00 Radioaktivnost: korist z rizikom; 17.15 Moj denar; 17.30 Orientacija; 18.00 Ljubimo Kate; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sli- ki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Izdelano v Avstriji; 21.07 Zunanje politični reporet; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodba iz školjke; 11.20 Osmi dan; 14.30 Mozaik; 15.00 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.00 Spored za otroke: Lonček kuhaj, Exlibris; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Nekoč v Lisboni; 22.05 Dnevnik; 22.25 Sova: Dekameron, Poirot.	

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00

Sreda, 7. 11. Glasbena sreda
Večerna 21.00 - 22.00: Ringel ob 10. oktobru

Četrtek, 8. 11. Rož - Podjuna - Zilja

Petek, 9. 11. Koroški liki (R. Vospornik) Jezikovni
pogovor (J. Messner) Socialno skrbstvo v dvojezič-
nem okolju (F. Merkač)

Sobota, 10. 11. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 11. 11.
6.30 - 7.00 Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (žpk. Mirko Rakovnik)
18.10 - 18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 12. 11. Nogometna sezona se je iztekla
- analiza

Torek, 13. 11. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 11. 11. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Zbornica koroških Slovencev
- Slovenske knjige v javnih knjižnicah
- Nagrade za literarno kritiko
- Globasnica: župan Albert Sadjak
- Dipl. trg. Janko Urank +
- Vesti
- Mihec Mahec: Lisica in zajček
- Slovenski oktet na Zilji

Deželnega glavarja govor, ki ga ni bilo

Sreda, 7. novembra 1990, 21.05

Kot že ob svojih večkratnih obiskih poprej, se je dunaj-
ski psihiater, univ. prof. dr. Erwin Ringel tudi ob zadnjem
bivanju na Koroškem poglobil v koroško dušo in v njej
odkril marsikatero temno liso.

Deželnega glavarja govor, ki ga ni bilo je bilo geslo
izvajanj dr. Erwin Ringla. Med drugim je skušal utemeljiti
vzroke, zakaj koroški plebiscit še po sedemdesetih letih
razdvaja naroda v deželi. Kot zdravilo za premostitev „Ko-
roškega prastrahu“ je svetoval razgovore med prizadeti-
mi.

Ljubezen je navaden posel

Sreda, 7. 11. 1990, TV A 1, 21.15 - Victoria Prin-
cipal (levo), ki jo poznamo iz neskončno dolgih
ameriških tv-serij, lahko vidite v glavni vlogi
nocojšnjega filma. Kot Rae Colton sanja o karieri v
Hollywoodu, toda ubere lažjo pot: postane lju-
bimka starejšega bogataša. Toda po devetih letih ta
nenadoma umre, Rae ostane brez denarja, nima
več izgledov za filmsko kariero in postane trezna
podjetnica v ljubezenskih zadevah...

Samota, žalost in strahovi

Sreda, 7. 11. 1990, TV S1, 20.05 - Vsi filmi Ing-
marja Bergmana veljajo pravzaprav kot posebnost,
„Obraz proti obrazu“ pa pomeni mejnik za reži-
serja samega. Z njim je zaključil fazo svojega
iskanja, torej časa, ko je soočal gledalce tudi s tve-
ganimi eksperimenti in inovacijami. Hkrati pa je ta
film tudi za Liv Ullmann pomenil višek igralske
karriere, saj je z izjemno senzibilnostjo upodobila
žensko, ki je obsojena na samoto, žalost, strahove.

Ste postali žrtev kamere?

Četrtek, 8. 11. 1990, TV A1, 20.15 - Vsem lju-
biteljem komike, ki se pač posmehuje določenim
nerodnostim, ki se v vsakdanjem življenju lahko
prijetijo tudi vsakomur izmed nas, je danes
namenjena ena ura. Pri tem je najbolj priljubljena
oddaja s skrito kamero, mnogi pa se veselijo tudi
„dvobojev“, v katerih si nasprotujeta Harald
Juhnke (levo) in Eddi Arent.

Naramnice niso omejene...

Petek, 9. 11. 1990, TV A2, 21.20 - Naslov ni
iznajdba našega uredništva, tudi ne nov patent,
temveč ime dunajske kabaret-skupine, katere nov
spored si lahko danes ogledate na zaslonu. Skupina
ukazuje: „Naredite možika“, toda ukaza tudi sama
ne jemlje resno. Pravi, da se ni pripravljena pod-
rediti nobenemu diktatu, tudi ne še tako ostri kri-
tiki moškega ali ženskega sveta.

VSV za prvaka?

Hokejska ekipa številka ena na Koroškem je letos VSV/Beljak. Kot taka ne le, da je pretekli petek v Celovcu premagala avstrijskega rekorderja med prvaki KAC s 4 : 2, temveč to potrjuje tudi stanje na lestvici: Beljačani so z enakim številom točk (namreč 18) kot ATSE Gradec na drugem mestu, medtem ko je KAC letos šele dvakrat zmagal in je predzadnji.

Toda nazaj h koroškemu derbiju: Belja-

čani so bili v vsakem oziru močnejši in so naposled zasluženoma zmagali. Najboljši med igralci KAC je bil novi legionar Nienhuis, ki v nasprotju z dosedanjim legionarjem zna motivirati tudi mlade igralce. Prav v tem pa je lahko boljše bodočnost KAC: takšna radikalna pomladitev moštva v prvenstvu seveda ne more ostati brez negativnih posledic, toda v perspektivi se lahko še kako obrestuje.

Strong (levo) in Mühr (desno) sta le skupaj uspela zaustaviti Nienhuisa.

Beljačani slavijo: Strong, Linder, Mühr, Lebler.

Poplavljenost igrišča

Dež je konec prejšnjega tedna preprečil večino nogometnih tekem. Tako so morali odpovedati tekme SAK v Melski dolini, Bilčovsa v Mostiču, Pliberka v Trgu, ATUS Borovlj v Klopini, Železne Kaple v labotškem Šmihelu in tekmo Globašanov, ki naj bi na domačem igrišču gostili Reichenfels. Pravzaprav je bilo škoda, da niso odpovedali tudi drugih tekem, saj je kakovost igre na mehkih in neprimernih terenih po večini le trpela.

Športnega uspeha so zagotovo veselili Dobrolčani, ki so premagali Sinčo vas z 1 : 0, poleg njih pa še Selani, ki so v Porečah zmagali s 4 : 2. Brez točk so tokrat ostali Šmihelčani, ki so gostili Metlovo. Lahko pa jim je v tolažbo, da so vodečemu moštvu podlegli le tesno z 1 : 2 in tako bistveno prispevali k napetemu derbiju sosednjih krajev. Pa tudi za prihodnji vikend je v Šmihelu napovedan zanimiv derbi: v goste namreč prihaja globalna ekipa.

Koroška liga

1. Trg	13 8 4 1	17:4	20
2. Pliberk	13 8 2 3	20:8	18
3. SAK	13 7 4 2	16:7	18
4. Wietersdorf	14 7 4 3	20:17	18
5. Breže	14 7 2 5	22:16	16
6. Matrei	14 6 4 4	20:14	16
7. ASK Celovec	14 3 8 3	10:10	14
8. ASK Celovec	14 5 3 6	19:22	13
9. VSV/Beljak	14 4 4 6	17:17	12
10. Wolfsberg	14 3 5 6	21:26	11
11. Klopini	13 4 3 6	13:19	11
12. Molltal	13 4 2 7	14:19	10
13. FC Sentvid	13 2 2 9	8:21	6
14. ATUS/Borovlje	12 0 5 7	8:27	5

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	13 8 5 0	32:12	21
2. Zrelec	14 8 4 2	33:14	20
3. Vetrinj	14 7 6 1	26:7	20
4. Velikovec	13 7 5 1	33:14	19
5. Žitarrava	13 5 6 2	17:11	16
6. Rožek	13 6 3 4	24:22	15
7. Liebenfels	14 5 4 5	27:25	14
8. Oberglan	14 6 2 6	27:35	14
9. Celovec	13 3 5 5	21:26	11
10. Belčovo	12 3 3 6	14:19	9
11. Ruda	14 1 6 7	16:35	8
12. Sentandraž	13 3 1 9	15:40	7
13. St. Leonhard	14 1 4 9	12:23	6
14. Mostič	12 2 2 8	18:32	6

1. razred D

1. Metlova	14 7 7 0	26:12	21
2. Grebinj	13 8 4 1	23:7	20
3. Frantschach	14 8 3 3	25:18	19
4. Pokrče	14 7 4 3	21:13	18
5. Železna Kapla	13 7 3 3	20:10	17
6. Dobrla vas	14 7 3 4	29:20	17
7. Galicija	14 6 4 4	29:20	16
8. St. Michael/L.	13 5 2 6	25:20	12
9. Globasnica	13 5 2 6	26:29	12
10. Sentpavel	13 3 4 6	18:26	10
11. Labot	14 4 1 9	18:37	9
12. Šmihel	14 1 6 7	15:25	8
13. Sinča vas	14 1 4 9	15:37	6
14. Reichenfels	13 2 1 10	12:28	5

2. razred E

1. Šmarjeta	12 10 2 0	40:6	22
2. Pošta	12 8 3 1	36:14	19
3. Sele	13 7 3 3	40:13	17
4. DSG Borovlje	11 8 1 2	32:9	17
5. Welzenegg	12 7 2 3	22:15	16
6. Bistrica	11 5 3 3	25:13	13
7. Domau	13 6 1 6	25:31	13
8. Heeresportv.	12 4 3 5	20:21	11
9. Zihpolje	13 2 6 5	15:23	10
10. Golovica	13 3 3 7	20:49	9
11. Kriva Vrba	12 1 5 6	17:23	7
12. Poreče	13 0 4 9	14:51	4
13. Horzendorf	13 0 2 11	10:48	2

Zmaga in poraz

V drugem kolu tekmovalja za koroški šahovski pokal je ekipa SSK Obir sicer izpadla, toda proti zgornjeligaškemu moštvu Celovec-vzhod se je hrabro borila. Tako so Obirčani po rezultatu sicer gladko podlegli (0 : 4), pripomniti pa je treba, da so se Ramaš ter vsi trije Wolteji hrabro borili in klonili šele po šesturnem igranju.

Tudi za igralce SŠZ Carimpex I je veljalo, da

proti ekipi ÖDK Celovec, ki igra v koroški ligi, verjetno ne bodo imeli izgledov. Toda nasprotnik ni nastopil z najmočnejšo ekipo, tako da je SŠZ zmagala z 2,5 : 1,5. Odločilno celo točko je prispeval Hattenberger, F. Rulitz, Gallob in Fern pa so remizirali. Škoda, saj bi bila ob večji zavzetosti mogoča še celo višja zmaga. Kdo bo nasprotnik SŠZ v tretjem kolu (igrali bodo 15. decembra) še ni znano.

Veliki načrti Doba

Z novim sponzorjem, po katerem se klub zdaj tudi imenuje SK Zadruga Dob/Aich, želijo odbojkarji tega slovenskega kluba tudi letos doseči prvo mesto v koroškem prvenstvu in tako obraniti lanski naslov prvaka.

V ta namen so v Dobu nastale nekatere spremembe. Lojze Opetnik, ki je lani treniral obe moški in žensko ekipo, bo odslej pri moških samo še igral. Trenersko mesto je prevzel Mirko Rebula iz Mežice, ki je v zadnjem času skoraj vsak drugi dan v Pliberku. Drugi novinec v Dobu pa je Boris Skudnik, igralec iz Mežice, ki je tekmoval že v drugi jugoslovanski zvezni ligi, bil pa je tudi igralec jugoslovanske mladinske reprezentance. Tako okrepljeni so Dobljani tudi že uspešno opravili svoj prvi prvenstveni nastop, saj so v pliberški šoli v komaj 30 minutah premagali Beljak s 3 : 0 (-5, -4, -6) in tako dokazali, da so upravičeno favoriti za naslov.

Po svojih sposobnostih pa bi se letos lahko v play-off uvrstila tudi druga ekipa Dobljanov, ki prav tako nastopa v koroški ligi. Zanimivo

bo spremljati, ali se bodo za doseg tega športnega cilja tudi dejansko borili bolj zbrano kot lani, ko so večkrat po nepotrebnem zapravili možnosti in točke.

S polno paro pri stvari pa bodo vsekakor Dobljanke, ki letos prvič nastopajo v najvišjem koroškem razredu. Trener Opetnik sicer ve, da bodo nasprotnice precej močnejše od lanskoletnih, kljub temu pa je optimist: „Brez posebnih bi naši ženski ekipi morala uspeti kvalifikacija za play-off!“ To pa bi bil prav gotovo tudi velik športni uspeh najmlajše odbojarske ekipe na Koroškem.

Lojze Opetnik (ŠK Dob)

Viceprvak

V St. Urbanu so uslužbenci avstrijskih želenic (ÖBB) šahirali za naslov avstrijskega prvaka. Naslov je branil novi igralec Slovenske športne zveze Arnold Hattenberger iz Podrožca, obranil ga pa ni. Za Korošcem Robertom Hafnerjem je bil drugi pred Celovčanom Adamom Lenzhoferjem. Na hitropoteznem turnirju je slavil šahist iz St. Pöltna. Za Hattenbergerja, ki je nekaj časa pred letošnjo sezono pavziral, je drugo mesto odlični uspeh.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Hit – Nova Gorica

Izbrane partije medn. ženskega turnirja

Nutu – Gajić : Sakhatova
(Nimcovičev – indijska obramba)

1.d4 Sf6 2.e4 e6 3.Sc3 Lb4 4.Dc2 0-0 5.a3 Lc3: + 6.Dc3: Se4 7.Dc2 f5 8.g3 Sc6 9.Sf3 Df6 10.e3 d6 11.b4 Se7 12.Lb2 Ld7 13.Lg2 Le8 14.0-0 Dh6 15.d5 ed5 16.cd5 Sd5: 17.Sd4 Ld7 18.Dd3 c6 19.Sf5: Lf5: 20.Le4: 21.De4: Tae8 22.Dd4 Tf7 23.e4 Sf6 24.f3 Sd7 25.Tad1 Se5! 26.f4Sg4 27.Td2 Te6 28.Da7: Te4: 29.Db8+ Tf8 30.Db7: d5 31.Tel Tfe8 32.h4 Dg6 33.f5 Dh6 34.Td3 T4e7 35.Dd6 Te2 36.Dd4 T8e4 37.Dc5 Tb2: 38.Td5:(0 – 1)

Ankerst : Ilieva
(Caro – Kann)

1.e4 c6 2.Sc3 d5 3.Sf3 Lg4 4.h3 Lf3: 5.Df3: e6 6.d4 Sf6 7.Le3 Lb4 8.ed5 Sd5: 9.Ld2 Sd7 10.Le2 0-0 11.0-0 Te8 12.Tad1 Da5 13.Ld3 S5f6 14.Dg3 Lc3: 15.bc3 Da2: 16.c4 Db2 17.Lc3 Da3 18.Tbl Df8 19.Tb7 Te8 20.Tfbl Dc8 21.Tb8: Tb8: 22.Tal Tb7 23.d5 ed5 24.cd5 Db8: 25.Db8: Sb8: 26.d6 Sfe8 27.Le4 Td7 28.Tbl Sa6 29.Lc6 Td8 30.La5 (1 – 0)

Giaidzi : Petek
(Retijeva otvoritev)

1.g3 d5 2.Lgg2 Sf6 3.Sf3 c6 4.0-0 Lg4 5.Se5 Lh5 6.d4 e6 7.Sd2 le7 8.c4 0-0 9.Sdf3 Se4 10.cd5 ed5 11.Db3 Dc7 12.Lf4 g5 13.le3 Sa6 14.h4 f6 15.Sd3 h6 16.Tfel Id6 17.Tael Tae8 18.Sd2 Sg3: 19.Sc5 Te3: 20.De3: Te8 21.Sa6: ba6 22.Ld5: + Kh8 23.Te6: Da5 24.Le6 Lf4 25.Dc3 Ld2 26.Da5: La5: 27.fg3 lel: 28.g4 Te6: 29.Te6: Lg4: 30.Ta6: Lh4: 31.Tf6: Kg7 32.Ta6 le2: 33.Ta7+ Kf6 34.a4 g4 35.b4 h5 36.b5 Lg3 37.b6 h4 38.Th7 h3 39.b7 Lf3 a4 a5 h2 41.Th2: Lh2: 42.Kh2: lb7 43.Kg3 Kf5 (0 – 1)

Grinfeld : Grosar
(Sicilijanska obramba)

1.e4 c5 2.Sf3 e6 3.Sc3 a6 4.d4 cd4 5.Sd4: Dc7 6.Ld3 Sc6 7.Sb3 Sf6 8.0-0 Le7 9.Khl b5 10.a3 0-0 11.f4 d6 12.Lb7 13.De2 Tfe8 14.Tael Lf8 15.e5 Sd7 16.ed6 Ld6: 17.Se4 lf8 18.Lc3 Se7 19.Sg6 20.Dh5 h6 21.Sf7: Lg2: + 22.Kg2: Sf4: + 23.Tf4: Df4: 24.Tfl (1 – 0)

Sakhatova : Grinfeld
(Benonijeva obramba)

1.d4 Sf6 2.e4 e6 3.Sc3 c5 4.d5 ed5 5.cd5 d6 6.e4 g6 7.Lb5+ Sfd7 8.a4 Lg7 9.f4 Dh4+ 10.g3 De7 11.Sf3 0-0 12.0-0 Sa6 13.Tel Sb4 14.Ld2 Sf6 15.Lc4 Lg4 16.Kg2 Sd7 17.h3 Lf3: + 18.Kf3: a6 19.Kg2 Tfe8 20.Db3 Tab8 21.Kh2 Kh8 22.Sdl Df8 23.Lb4: cb4 24.Db4: Sc5 25.Sc3 f5 26.ef5 Df5: 27.Tad1 Dc2+ 28.Khl Df2 29.Tgl Df3+ 30.Kh2 Lc3: 31.bc3 Te2+ 32.Le2: Dc2: + (Remi)

Navijači SAK pozor! Slovenski nogometaši bodo svojo prvenstveno tekmo proti Trgu odigrali tokrat na igrišču v Dobrlji vasi. In sicer na tekmo vabijo v nedeljo ob 14.15 uri. Za spremembo kraja so se odločili, ker v soboto nočejo konkurirati celovski Austrii, v nedeljo pa igrišče v Trnji vasi ni prosto. Kljub temu pa vas vabijo, da pridete navijati tudi v Dobrolo vas in tako pripomorete k morebitni zmagi proti vodečemu na lestvici!